

DARBININKAS

LVI NO. 4

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

PENKTADIENIS - FRIDAY, SAUSIS - JANUARY 15, 1971

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Jarringas parvežė esminius Izraelio taikos pasiūlymus

Jie jau perduoti Egipto ir Jordano atstovams, laukiama jų reakcijos

Jungt. Tautos. — Arabų-žydų taikos derybų vadovas dr. Jarringas išvyko Izraelin pykdamas, bet grįžo patenkintas, nes parsivežė plačiausius Izraelio pasiūlymus taikai Vid. Rytuose užtikrinti. Jo paties pareiškimu, dvi dienas trukę pasitarimai su Izraelio premjere Golda Meir ir užsienio reikalų ministru Abba Eban buvę „labai naudingi ir įdomūs“.

Arabai buvo labai pikti, kad Jarringas buvo kviečiamas Izraelin dabar, kada pasitarimai jau atnaujinti. Juk, jų manymu, tai būtų galima atlikti prieš pasitarimų atnaujinimą arba Izraelio atstovams i New Yorką atvykus. Kada Izraelio v-bė prisipyrusi prašė jos prašymą patenkinti, matyt turėjo svarbią priežastį. Ilgokai pasiginčiję, pritarė Jarringo kelionei ir Egipto bei Jordano atstovai, bet Egipto prez. Sadatas pasistengė tą Izraelio mstą apšaukti pastanga deryboms nuleisti. Ir pats Jarringas buvo pradėjęs taip manyti, bet, rodos, visi bus apsirėkę.

Izraelio pasiūlymai, kurie gali būti taikos derybų pagrindu, jeigu arabai tikrai taikos nori, apima visas problemas. Pasiūlymai ne procedūriniai, kaip spėliota, bet esminiai, todėl antroji pusė nebegalės taip lengvai išsisukinėti nuo dalykų svarstymo iš esmės. Pagrindinės problemos arabų-žydų ginčų komplekse yra šios: pačių šalių sutarta, bet ne iš šalies užmesta taikos sutartis, laivybos laisvė regiono tarptautiniais vandenimis, arabų pabėgėlių reikalų pilnas sutvarkymas, karo belaisvių traktavimas, Izraelio karinių pajėgų saugumas ir ištraukimas iš okupuotų arabų teritorijų.

— **Jordano sotinėn** vėl sugrižo kariuomenė, nes ten slaptai sulindo ir Arafato teroristai senoms pozicijoms užimti. Tai lauzymas susitarimui, kas buvo padarytas civilinį karą baigus. Jordaniečiai šį kartą tikri, kad teroristai ir šį kartą pralaimės.

— **Ulbrichtas tebekliudąs** susitarimą dėl Berlyno susisiekimo laisvės su V. Europa—skelbia V. Vokietijos v-bės spaudos informatorius. Bonna vis dar tebemano, kad Maskva Ulbrichto šioje byloje neremia.

— **Grupė amerikiečių išvyko** į Ženevą pas Tarpt. Raudonojo Kryžiaus vadovus sudarinėti naujų planų, kaip būtų galima palengvinti amerikiečių gyvenimą S. Vietnamo nelaisvėje.

— **Libijoj nusavinti visi užsienio bankai.** Palestini JAV, Anglijos, Italijos ir Libano šerinkinkai, bet, einant įstatymu, jiems žadama atlyginti, kitaip sakant, jų turimus šėrus išpirkti.

— **Miljonierius Averell Harriman,** buv. JAV ambasadorius prie Stalino dvaro karo metu, išleido knygą apie JV ir Rusijos santykius besikeičiančiais laikais. Mes jį galime tik trumparegiu vadinti, kaip ir daugelį jį panašių, nes jis pateisina ir gina Jaltos susitarimus. Labai apjuodintas valstybės sekretorius John F. Dulles už „Šaltojo karo“ plėtimą ir kaitinimą.

Atveži Izraelio pasiūlymai dar nereškia, kad arabai juos norėtų priimti išskėstomis rankomis, bet juos lydi Izraelio pareiškimas, kad tai nėra Izraelio ultimatas, bet medžiaga deryboms. Kiekvienas klausimas yra derybų objektas. Bet šalys turi pradėti derybas be jokių sąlygų. Egipto šalysgo iškūl prilygdavo ultimatumams. Ir dabar toks ultimatas kabo dėl paliaubų atnaujinimo kitam terminui.

Teroristinė žydų organizacija kovoja už teisę sujaukti JAV-Rusijos santykius

Protesto ir kaltinimų notos tebeskaido tarp Maskvos ir Washingtono ryšius su New Yorko žydų protesto demonstracijomis prie Sovietų atstovybės patalpų Manhattane. Sovietai kaltina JAV vyriausybę, kad ši tyčia leidžia žydų „chuliganams“ kartinti sovietinių pareigūnų gyvenimą New Yorke. JAV ambasada Maskvoje kaltinimą paneigė ir tuo pat metu prašė agentų nebesiuitinėti Maskvoje esančių amerikiečių terorizui.

Tas maskaradas buvo pradėtas New Yorke ir čia turės baigtis, jeigu Washingtono ir Maskvos santykius bus norima išlaikyti nors ir įtemptame stovį. JAV jau sustiprino sovietinių įstaigų apsaugą.

Visos žydų organizacijos, išskyrus vieną, pasmerkė visus veiksmus, kurie yra kas nors daugiau, negu taikinga ir rami demonstracija, neužkabinejanči asmenų, nenaikinanti turto, policijos leistoj vietoj, be kovų su policija ir be triukšmo kėlimo ir be smurto veiksmų. Bet toji žydų organizacija, kuri sovietų tarnautojams su savo demonstracijomis gyventi neduoda, šitokių švelniųjų nepripažįsta. Jos vardas toks: Jewish Defence League. Tai pusiau karinė organizacija, tik be karinės uniformos. Jos nariai jau seniai Catskill kalnuose apmokomi vartoti ginklą, sukelti garsą susidūrimui ir išsisukti iš policijos spąstų.

Pradžioje kažkas jos vardu bombos išsprogdinimą Wash-

ingtono prie sovietų kultūrinio centro įrašė i Defence League gerų darbų sąrašą, bet centrinė vadovybė vėliau pranešė, kad tai ne jos darbas, nors ji tokio darbo ir nesmerkia. Ta proga Defence League pasisavino teisę visokiais būdais, terororo neišskiriant, įkuryti rušams tol, kol nebus atšauktas draudimas žydams išvažiuoti iš Rusijos. Tarp kitko, jie nori priversti Rusiją nutraukti santykius su Amerika.

Jau vartojamų kovos priemonių sąrašą jie įdėjo dar naują, iškūl nevatortą — apsupti gatvėje kiekvieną sutikimą sovietų pareigūnų ir jį persekioti tol, kol pasirodys pavojus iš policijos pusės. Tam tikslui sudaryti būriai po penkis asmenis. Manytina, kad be seklių jie tos priemonės negalės panaudoti. Kadangi tokių atsitikimų jau yra buvę, tai manytina, kad jau atitinkamai suorganizuota. Taigi, New Yorko policija turi naują ir sunkią problemą.

Lygos vadovybė tvirtina turinti apie 15,000 narių, kurių dauguma esanti New Yorke ir jo apylinkėse. Ką tik iš Rusijos atvykusi žydė perspėjo, kad tokie metodai Rusijos žydams gyvenimą dar labiau apskirtins. Ji malda, kad jau atitinkamai suorganizuota. Taigi, New Yorko policija turi naują ir sunkią problemą.

Lygos vadovybė tvirtina turinti apie 15,000 narių, kurių dauguma esanti New Yorke ir jo apylinkėse. Ką tik iš Rusijos atvykusi žydė perspėjo, kad tokie metodai Rusijos žydams gyvenimą dar labiau apskirtins. Ji malda, kad jau atitinkamai suorganizuota. Taigi, New Yorko policija turi naują ir sunkią problemą.

Lenkijos vadovybė bando naują kelią Kritika atsargi, bet ir tai nenauiena

Varšuva.—Lenkijos kompartijos centro komitetas rengiasi greit įvyksiančiam plenumo posėdžiui plačiai skelbdamas spaudoje, kas buvo negera, ką ir kaip reikia taisyti ir nuo ko pradėti. Tame tarpe girdisi daug kritiškų balsų buvusios vadovybės adresu. Ir daug pažadų, kad taip daugiau neturi atsitikti.

Kritiški žodžiai taip panaudojami, kad nebūtų kritikuojama sistema ar partija (to ir Lenkija dar negali daryti!), bet tik buvusios vadovybės asmens, kurie tvarkydami reikalus sulaužė „lenininius principus“. Dabar jau sakoma, kad reikia girdėti ne tik ką kalba partijos nariai, bet ir toji masė lenkų, kurie partijai nepriklauso. Čia jau kiek dubčekiškai kvepia,

bet gal Maskva už tai dar lenkų nebaus.

Atrodo, kad ir vietiniai partijos organai bus apvalyti nuo senojo raugo asmenų. Jau pakeista visa Stettino regiono kompartijos vadovybė ir laikraščių redaktoriai. Dabar vyksta nuolatiniai pasitarimai su įvairių laipsnių ūkiniais vadovais, kurių tarpe labai kritiškų balsų apie praeitį kalba jmoniu vadovai. Ir visa tai patenka i dienos spaudą. Ikišiol jie tik Varšuvos centrų įsakymus vykdyd, dabar paprašyti ir savo nuomonę dėl ateities linijos pasakyti. Visi tie pasitarimai turėtų duoti šviesos sekancios penkmečio planams pertvarkyti. Juos jau buvo sudariusi Gomulkos vadovybė, dabar jie pateko i kritikos ugnį.

Atidengdamas per Jarringą visas, ar beveik visas, savo kortas, Izraelis mano įrodęs savo gerą valią derėtis kiekvieno klausimu. Dabar jau nuo arabų priklausys, ar jie tokiu pat keliu norės eiti.

Iš Jeruzalės parvežtus Izraelio pasiūlymus Jarringas jau perdavė Egipto ir Jordano atstovams. Kadangi visi yra sutikę praktikuoti „tyliąją diplomatią“, Izraelio pasiūlymų oficialaus paskelbimo nelauktina. Sakoma, kad dabar šalys jau turi įsipareigoti pradėti derėtis, bet dar bus visokių vingių. Pirmas bus Egipto reikalavimas jam leisti pateikti savo pasiūlymus gal tokiu pat būdu, kurį panaudojo Izraelis saviesiems įteikti.

Iš Egipto ateinančios naujos žinios yra tuo idomos, kad Egipto prezidentas pradeda atsisirbėti nuo pirmųjų pasireiškimų, surištų su paliaubų pratęsimo sąlygomis ir net grasini-

Rinkimų reformai įgyvendinti reikės daug laiko ir pinigų

Kongresas šį rytą, vasarą pakeitė rinkimų įstatymą, suteikdamas balsavimo teisę 18 metų amžiaus sulaukusiems (prieš tai galėjo pradėti balsuoti tik 21 metų sulaukę). Konstitucinės teisės juristai tuojau išpėjo, kad kongresas turėjo teisę sumažinti balsavimo amžių prezidentą, viceprezidentą ir kongreso narius renkant, bet labai abejotina, kad jis būkime galės tai padaryti su gubernatorių valstijų rinkimais, nes jų tarpe aštuoniolikmečių negalės būti.

New Yorko mieste jau pradėta 18, 19 ir 20 metų sulaukusių registracija. Pirmą dieną derlius buvo labai mažas — tik apie 300. Rinkimus tvarkanti istaiga pranešė, kad pirmaisiais metais išlaidos padidės bent penkiais milijonais dol.

Kokią įtaką i rinkimų rezultatus turės tokios daugybės naujų rinkimų įjungimas? Tą reikalau seniai studijuojantys tvirtina, kad didesnių sukrėtimų nelauktina. Kad pasireikštų žymesnė atmaina, reikia kad kuris nors vienas klausimas sudomintų dideles mases naujųjų rinkimų. Taip yra buvę po 1965 m. balsavimo teisių įstatymo išleidimo, kada milijonai negrų krašto pietinėje dalyje gavo balsavimo teisę. Didžiausia naujųjų rinkimų dauguma tada balsavo už demokratų partiją, manydama, kad jai reikia atsidėkoti už tos teisės suteikimą. Respublikonų partija ir dabar dar ten ne visur nuo to smūgio tėra atsigavusi.

Pakeitė konstituciją

Albany. — New Yorko valstijos seimelis užbaigė valstijos konstitucijos pakeitimą, suteikiant 18-kos metų sulaukusiems teisę rinkti vietinių organų narius ir aukštuosius valstijos pareigūnus. Toji reforma suteiks balsavimo teisę 930,000 jaunuolių tarp 18-21 metų amžiaus. Pirmą kartą jie galės balsuoti 1972 m. Lapkričio mėn. šį rudenį įvyks referendumas seimelio nutarimui patvirtinti ar atmesti.

Bandys išversti apkaltintuosius

Jersey City. — Šio miesto meras T. Whelan ir septyni iš devynių miesto tarybos narių neseniai grand jury apkaltinti kyšius emę ir patys organizavę jų iškolektivimą iš tų biznio vienetų, kurie turėjo parangas ką nors miestui padaryti. Jau 31,000 miesto piliečių pasirašė peticiją, kad būtų rinkimai apkaltintiems iš pareigų atleisti ir kitam merui bei miesto tarybai išrinkti. Peticijas tvirtina ar atmeta miesto klerkas. Jo laikas tam darbai atlikti ribotas, bet jis gali prašyti teisną laiką pratesti. Jau prasidėjo kovos tarp kelių grupių dėl naujų kandidatų tam atvejiui, jeigu dabartinis meras rinkimus pralaimėtų, tai yra nebūtų iš pareigų atstatytas.

Sulaukę dabar jau turi balsavimo teisę. Visur kitur valstijų seimeliai turės tą reikalą dar sutvarkyti. Vieni skubės, kiti gal ir užsispyrę dels. Kur tos teisės aštuoniolikmečiai dar neturi, ten reikės daryti dvigubus sąrašus: vieną sąrašą prezidento ir kongreso narių rinkimams, kitių tarpe jau turi būti įrašyti i 18 metų sulaukę, o kitą tik vietinių organų rinkimams, nes jų tarpe aštuoniolikmečių negalės būti.

New Yorko mieste jau pradėta 18, 19 ir 20 metų sulaukusių registracija. Pirmą dieną derlius buvo labai mažas — tik apie 300. Rinkimus tvarkanti istaiga pranešė, kad pirmaisiais metais išlaidos padidės bent penkiais milijonais dol.

Kokią įtaką i rinkimų rezultatus turės tokios daugybės naujų rinkimų įjungimas? Tą reikalau seniai studijuojantys tvirtina, kad didesnių sukrėtimų nelauktina. Kad pasireikštų žymesnė atmaina, reikia kad kuris nors vienas klausimas sudomintų dideles mases naujųjų rinkimų. Taip yra buvę po 1965 m. balsavimo teisių įstatymo išleidimo, kada milijonai negrų krašto pietinėje dalyje gavo balsavimo teisę. Didžiausia naujųjų rinkimų dauguma tada balsavo už demokratų partiją, manydama, kad jai reikia atsidėkoti už tos teisės suteikimą. Respublikonų partija ir dabar dar ten ne visur nuo to smūgio tėra atsigavusi.

Pakeitė konstituciją

Albany. — New Yorko valstijos seimelis užbaigė valstijos konstitucijos pakeitimą, suteikiant 18-kos metų sulaukusiems teisę rinkti vietinių organų narius ir aukštuosius valstijos pareigūnus. Toji reforma suteiks balsavimo teisę 930,000 jaunuolių tarp 18-21 metų amžiaus. Pirmą kartą jie galės balsuoti 1972 m. Lapkričio mėn. šį rudenį įvyks referendumas seimelio nutarimui patvirtinti ar atmesti.

Vliko ir Altos vadovybių pasitarimas

S. m. sausio 9 d. New Yorke įvyko Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Amerikos Lietuvių Tarybos atstovų pasitarimas, kuriame buvo aptarti aktualieji Lietuvos laisvinimo klausimai, apžvelgta Brazilskų bei Simo Kudirkos bylų eiga ir aptartas koordinuoto, suderinto darbo reikalas.

Vlikas, būdamas tarptautinio pobūdžio politinės veiklos organizacija, seka tarptautinių įvykių raidą, palaiko ryšius su daugelio kraštų vyriausybėmis, įtraukdamas i Lietuvos laisvinimo darbą laisvojo pasaulio lietuvius. Vlikas planuoja Lietuvos laisvinimo darbą ir jam vadovauja. Jungtinės Amerikos Valstybėse lietuvių politinei veiklai vadovauja Amerikos Lietuvių Taryba. Veikdami J. Valstybėse, Vlikas ir Alta derina savo veiklą, o atsiradus ypatingai svarbiems reikalams, veikia drauge. Darbai koordinuoti abiejų organizacijų pirmininkai palaiko nuolatinį kontaktą.

Vlikas ir Alta sutarė, kad J. A. Valstybėse Vasario 16 praga renkamos aukos yra skiriamos Lietuvos laisvinimui ir siunčiamos Altai. Iš surinktų pinigų Alta skiria Vlikui sutartą sumą. Kitos organizacijos vykdo vajus savo reikalams kitais mėnesiais.

Vlikas ir Alta labai vertina Lietuvos Bendruomenės talką bei jos atliekamą darbą.

Vlikas ir Alta didžiuojasi laisvojo pasaulio lietuvių, ypač mūsų jaunimo vieningu ir nepaprastai gyvu reagavimu Brazilskų ir Simo Kudirkos bylos reikale.

Visų lietuviškųjų organizacijų ir atskirų lietuvių vieningas ir suderintas darbas — mūsų stiprybė!

Dr. J. K. Valiūnas
Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas

Dr. K. Bobelis
Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas

New Yorkas, 1971 m. sausio 9.

Pasitraukė, nors ir per daug vėlai Tramdomas iškrypes J.T. komitetas

Anglija ir JAV pasitraukė iš J. Tautų dekolonizacijos komiteto, kurio nariais abi buvo nuo pat komiteto sudarymo 1961 m. Pasitraukimo priežastis — komiteto veiklos tikslų iškrypimas.

Per pirmuosius penkis to komiteto veiklos metus Anglija, Prancūzija ir Belgija savo Afrikos kolonijas pavertė nepriklausomomis valstybėmis. Anglijai liko tik Rodezija, kurios bekaro ji negalėjo savo norimu keičti pakreipti. Visa gartė teko J. Tautoms, nes per jas vyko dekolonizacijos formalumų sutvarkymas. Taip buvo sutarta iš anksto tą reikalą J. Tautose tvarkant. Bet visi žino, tik kalbėti nenori, kad be tų trijų valstybių aktyvaus vadovavimo šiam procesui tie laimėjimai nebūtų taip sklandžiai atėję. Be jų vadovavimo Afriks šiandien nebūtų tokia, kokia dabar yra.

Liko nepaliestos Portugalijos kolonijos, ir tuo reikalu dekolonizacijos komitetas užsiminėjo paskutinius savo veiklos penkerius metus, kasmet vis toliau kryptamas nuo teisingo ir rimto darbo kelio. Kovinga branduoli komitete ir gen. asamblėjoje sudarė Afrikos ir kai kurios Azijos valstybės, slaptoji vadovybė buvo Sovietų delegacijos rankose, jos europiniai satelitai buvo ipareigoti sekti tuo reikalu Maskvos nurodymus. Ir prasidėjo tada tame komitete ne Portugalijos kolonijų tvarkingas vedimas prie nepriklausomybės, bet Nato narių, ypač JAV, šmeižimas, įvairių kaltinimų fabrikavimas ir iš jų rezoliucijų sudarinėjimas. Girdi, Portugalija, jeigu nebūtų Nato interesams pajungta, gal jau savo afrikinių kolonijų ir būtų atsisakiusi. Kitaip sakant, Amerika ir jos satelitai kalti, kad Portugalija nesutinka kolonijų atsisakyti.

Savo veiklai pateisinti komitetas pradėjo organizuoti keliones i Portugalijos kolonijų kraščius rinkti žinių iš tariaimų išlaisvinimo sąjūdžių atstovų. Bet greit išryškėjo, kad dauguma tų informatorių yra tyčia suorganizuoti, kad būtų patikimesnės propagandai prieš Angliją ir JAV remti žinios. Atitinkama kryptimi buvo redaguojamos rezoliucijos ir pravedinėjamos per gen. asamblėją kad ir labai mažomis balsuojančių daugumomis. Vyko JT pinigų eikvojimas malžiniškomis sumomis, bet rezultatų kaip nebuvo, taip nebuvo. Niekam iki šiol neatėjo i galvą suorganizuoti tuo reikalu rim-

tą susitikimą su Portugalijos vyriausybės atstovais ir kitų rimtų priemonių paieškoti, nes ne tai rūpėjo triukšmadariams ir šmeižtu fabrikatoriams.

Paskutinėje gen. asamblėjos sesijoje įvyko didelis susirėmimas, kai pralindo rezoliucija dėl naujos rūšies nusikaltimų suradimo. Rezoliucija skelbiam, kad visos kolonializmo formos yra nusikaltimas prieš žmoniją ir JT chartos lauzymas. Tai buvo tik vaikiška deklaracija, nes niekas nepasirūpino nusakyti tų naujų kolonializmo formų turinio ir pavido.

Po tos rezoliucijos priėmimo tuojau iš dekolonizacijos komiteto pasitraukė Norvegija, Italija ir Hondurasas, pirmiau buvo pasitraukusi Australija, dabar jau JAV ir Anglija. Žinoma, kad galima surasti narių jų vietoms užimti, bet tai jau nebus tas pats. Komitetas reikalingas esminės veiklos metodų reformos, jeigu nenori baigti dienas susikompromitavęs. Bet kartu pakaltinti ir tie, kurie tiek ilgai pakentė vienos komiteto grupės sauvaliavimą.

Vatikanas ir Lenkija

Vatikanas. — Čia stipriai painiegi gandai, kad Paulius VI rengėsi gana greit lankytis Lenkijoje. Konfidencialiai paaiškinta, kad Vatikanas ir Lenkijos Katalikų Bažnyčia turi būti labai atsargūs, kad nebūtų įtraukti i Lenkijos vidaus kovas dėl valdžios. Toks paaiškinimas saikytų, kad Gomulkos ir Co. nušalinimas nėra dar išsprędęs Lenkijos valdymo klausimo, kad gali būti galimybių atsirasti opozicijai prieš Giereko grupę. Kiti šaltiniai užsimeina, kad Gierekui gali tekti susiremti dėl valdžios su Moczaros grupe, nors pats Moczaras yra nušalintas iš labai pavojingos vidaus reikalų ministerio pareigos ir perkeltas i kompartijos centro komitetą. Tuo tarpu šį tą sako tik Vatikano atsargumas, bet tai dar nereškia, kad Lenkijos vidaus politikoje greit lauktina revoliucinio pobūdžio pasistūmėjimų i kairę ar i dešinę. Medžiagos ten seniai yra šuoliui i dešinę, bet tokiame šuoliui padaryti dar nėra jokių materialinių galimybių.

— **Izraelio gyventojų skaičius** pasiekė tris milijonus. Trečią milijoną užbaigęs asmuo buvo imigrantas iš Leningrado, atvykęs i Lyddos aerodromą sausio 11.

Amerikiečių spauda apie lietuvio jūrininko išdavimą

10

Senoje graikų tragedijoje sprendimą dėl veikėjų likimo reikė choras. Pritarė, gailavo, smerkė veikėjų žingsnius, duodamas pajusti žiūrovui gilia žmogaus likimo prasmę. Kudirkos atveju sprendimas priklauso spaudos, televizijos opinijai. Šios komunikacijos priemonių vedamieji ir laiškei yra tie balsai, kurie susilieja į bendrą opinijos chorą. Teko jau gausiai iliustruoti to "choro" vieningą apgailėstą, pasipiktinimą dėl viso, kas įvyko. Tačiau bendrame chore nuaidi ir paskiri ypatingi garsai.

ŽMONOS BALSAS: gana jausmų, reikia vadovautis protu

Negalim išgirsti išduoto jūrininko žmonos balso. Ji tegalim tik įsivaizduoti. Bet išgirstame išdavusio kap. Brown žmonos balsą. Tai ypatingas balsas. New London laikraštis *The Day* sausio 4 pranešė, kad Mrs. Brown parašė laikraščiam laiškus. *The Day* tokio laiško turinį atpasakojo ir davė ištraukų.

Pagal *The Day*, Mrs. Brown kaltina visus, pradedant nuo prezidento iki valstybės departamento dėl admirolo ir jos vyro priversto pasitraukimo iš tarnybos. Kritikuoja vyriausybę, kuri "per daug jau sykių eilėje pastarųjų metų pastato savo žmones ir neįmanomą padėti" ir paskui neduoda jiems reikiamos pagalbos. Taip buvo su Pueblo laivo kapitonu, su vyrais, kaltinamais dėl Le May žudynių. "Išakymas buvo duotas. Mano vyras vadovavo jo vykdymui". O sprendimas dėl jos vyro ir admirolo likimo buvo padarytas dar prieš apklausinėjimą. Esą jei valstybės departamentas būtų daręs sprendimą, gal jis būtų padaręs rafinuotiau, bet sprendimas būtų buvęs toks pat. Gražinti jūrininką tebuves vienintelis sprendimas norint išvengti tarpautinių komplikacijų ir sovietų kaltinimo, kad "mes pagrobėm" jų jūrininką. Jei opinija pasisako prieš grąžinimą, tai dėl to, kad amerikiečiai esą jausmo žmonės, o turėtų vadovautis daugiau protu ir nepasiduoti "etninės grupės spaudimui".

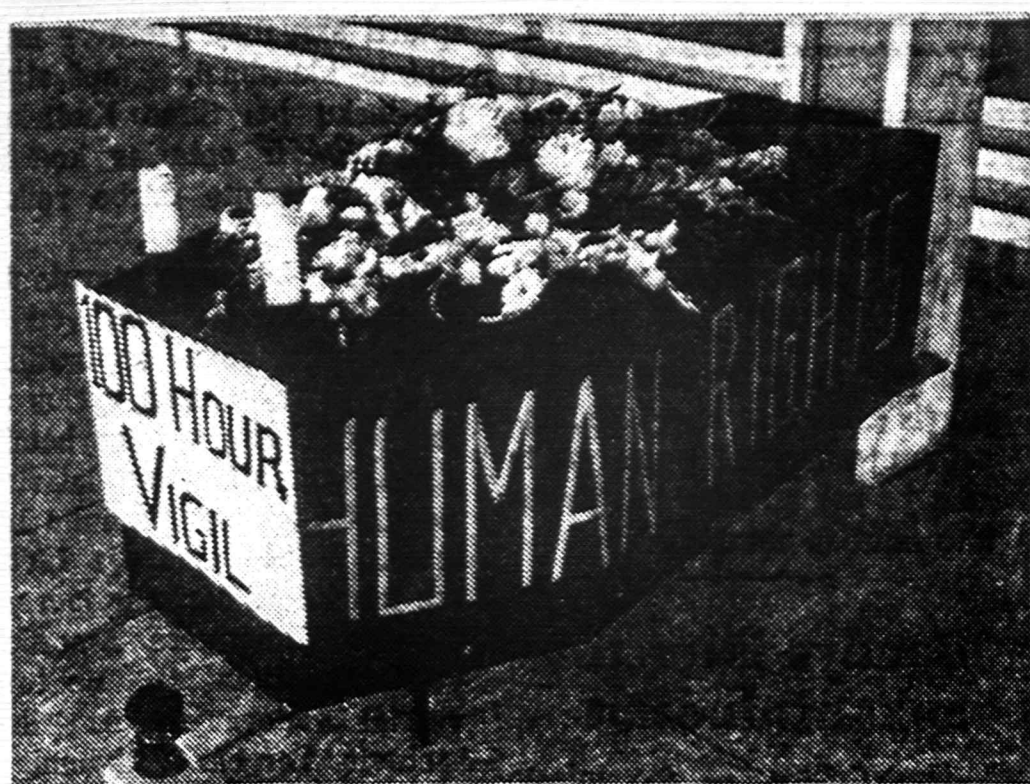
Tas pats laikraštis sausio 5 vedamajame pastebėjo, kad Mrs. Brown "nėra nešališkas liudininkas gynyboje". Bet ji esanti ištikimusi, kad admiras ir jos vyras yra atpirkimo ožiai, ir kadangi ji liečia Washingtono pareigūnų sprendimo procedūrą, tai ji nusipelnė atsakymo.

Bendrame opinijos chore kartojasi žvelgimai į praities įvykius.

BALSAI TŲ, KURIE ŽVELGIA Į PRAEITĮ: Simas — nebe pirmasis

Taip pavadino savo sindikuo-

Opinijos choras ir išskirtiniai jame balsai dėl veikėjų likimo Kudirkos išdavimo tragedijoje



Demonstracijoje Los Angeles, Calif., prie federatinės valdžios pastato patetas karstas, papuoštas gėlėmis, simbolizavo žmogaus teisių palaikymą. Nuotr. L. Kanto

ta straipsnį kolumnistė Edith Kermit Roosevelt. Ji apžvelgia me iš *The Wanderer*. — Autorė leidžiasi į Amerikos istoriją. Ji įžiūri, kad vyriausybė ir praityje išdavinėjusi ir stengusis išdavimą nutylėti, pri dengti. Priminė savo pasikalbėjimą su kitu bėgliu, kuris buvo laimingesnis už lietuvių jūrininką. Epizodas buvęs prieš 12 metų — 1958 liepos 18 iš Lenkijos laivo "Chopen" New Yorko uoste išsoko į krantinę Richard H. Eibel. Čia vienas lenkas emigrantas jam davė Polish Morning Star New Yorko adresą. Laikraščio redaktorius bėgli nukreipė į Walter Zachariasiewicz, Amerikos lenkų imigracijos bei globos komiteto direktorių (jis dabar yra pastų valdytojo specialus asistentas pavaduotojas). Į čia atsekė ir imigracijos valdininkai. Jie priverė Eibelį grįžti į Lenkijos laivą. Jie aiškino nenorį apskunkinti vyriausybės santykių su komunistinėms Lenkijos vyriausybė. Per porą valandų Eibel buvo grąžintas. Zachariasiewicz tuo tarpu sukvietė spaudos konferenciją, paskelbė incidentą, komitetas apeliavo į prezidentą Eisenhowerį ir Kongresą. Tuo tarpu laivas su Eibeliu nuplaukė į New Orleans. Bet komiteto pastangom, New Orleans teismas priverė imigracijos įstaigą ištirti Eibelio reikalą. Išaiškėjo, kad Lenkijoje Eibel buvo antikomunistinėje veikloje. Laimė, Lenkijos laivas tebebuvo Amerikos vandenynė. Rugpjūčio 8 imigracijos pareigūnai išleido Eibelį iš kalinimo celės "Chopeno" laive, kuris tebebuvo New Orleans uoste. Eibelui buvo suteiktas politinis azylas.

Eibelis pasakojo, kad tuo metu, kai jis buvo uždarytas laive, pabėgo dar trys jūrininkai, bet jie visi buvo grąžinti — nebuvo, kas apie juos patir-

ria ir sukelia opinijos aliarmą. "Aišku — baigia autorė — bėgimas nemalonus Maskvai kaip lygiai ir kai kuriems pareigūnams mūsų valstybės departamente. Jis parodo, koks melas, yra dabartinė linija aiškinti, jog stalinizmas buvo blogas, bet dabartinis komunizmas kažkaip pagerėjęs".

Chicago Tribune gr. 22 paskelbė John Switalski laišką, kuriame primintam dar senesnis išdavimo epizodas. Esą 1863 metų Lenkijos sukilimą numalšinusi, Rusija pasiuntė savo karo laivyną geros valios vizito į Ameriką. Amerikos uostuose 85 jūrininkai pasitraukė iš rusų laivo. Vienas iš jų bėgli nerado reikalo slėptis, kad jis lenkas. Rusai pareikalavo jį išduoti, ir karp sekretorius Stanton išakė paimti bėgli iš Virginijos ir grąžinti rusams. Grąžintasis buvo rusų laive, stovėjusiame New Yorko uoste, pakartas. Nepaisydamas spaudos protestų, prezidentas Linkolnas atsakė patenkinti opinijos reikalavimą, kad Stanton būtų atleistas iš pareigų.

Toki iškylantieji faktai verčia galvoti amerikietį, kad ir toje šviesioje aureolėje, kokia yra apsigaubusi Amerika, kaip laisvės kraštas, yra dėmių, negarbingų dėmių. Jų gal nepastebėtų pilietis kito krašto, kuris turi tamsesnės ar net juodesnės spalvos aureolę, bet amerikietis negali nepastebėti. O dėmės atsiranda, kai pareigūnai pasirenka tamsų matą savus sprendimus darydami valstybės vardu. Tokis tamsus matas yra pinigais, nauda, sugyvenimas, sandarbininkavimas su nusikaltėliais, o šiuo Kudirkos atveju — žuvis ir pataikavimas negarbingais darbais pagarsėjusiem Sovietams.

Už visus tokią bendrą "chorą" nuotaiką garsiai pasako W. R. Hearst Jr.: "Jie savo elgesį motyvavo aiškiu noru pataikauti rusams, kad gautų sutartį dėl žuvų; tai buvo didesnis rūpestis negu žmogaus ir jo pagrindinės laisvės" (Boston *Advertiser* gr. 6).

Toki matą savo veiksmams pasirinkdami, pareigūnai nusikriaudžia ne tik Kudirką ar kitus žinomus ir nežinomus simus. Nusikriaudžia pačią Ameriką, užtekėdami ant jos aureolės dėmes, kruvinas dėmes. O juo didėja rūpestis žuvm, naf-ta, motorais, juo labiau jis nustelbia rūpestį laisve — kitų ir pagaliau savo laisve. Juo labiau tada tamseja Amerikos išskirtinai šviesi aureolė, nes Amerika nužmoninama ir stumiama į katastrofą.

Tai ir yra šiurpus praregėjimas tokios tragedijos kaip Kudirkos šviesioje. Skaudus praregėjimas didžiajai Amerikos daliai. Iš čia ir tas viso "choro" jautrumas, pasipiktinimo gaidos unisonu.

Tai dar sveiko organizmo

reagavimas į žaidimą, kurį jam padarė jo paties rinktiniai nariai, susigundę netikrom vertybėm, matuodami valstybės likimą netikrais matais.

Visame opinijos chore nuskamba ir drastiški vėl paskiri balsai toki kaip *The Glynn Reporter* (gr. 10 E.J. Chwaleck laiške: "Kur nors mūsų valstybės departamento ar transporto departamento viduje turi būti tokių, kurie veikia 'kūjo ir pjautuvo' naudai. Ir po Laisvės statula tad irasykime:

Hang down your head
Our Lady of the Statue of Liberty
Have yourself a bitter heart-rending cry.
For Judas-like men, refused sanctuary

to a Communist slave
And sent him back to the land of the 'hammer and sickle' — to DIE.

Prie laiško dar redakcijos priedas: jei kas abejojo, kad mūsų valdžioje yra sąmoningų išdavikų, tai paskutinis šlykštus veiksmas turėtų įtikinti ir akliausią...

Tai jau tiek drastiškas išskiriamas iš viso choro balsas — kaip ir anas Žmonos balsas.

BALSAI PRIEŠ AMŽINAI PASIKARTOJANČIAS PRIEZASTIS: dėl "nepakankamos komunikacijos"

Ted Lewis *Daily News* gr. 8 balsas nuskambėjo ypatingai — prieš Baltųjų Rūmų gr. 7 paaiškinimą: esą Kudirka istorija įvykusi dėl "nepakankamos susipratimo tarp komunikacijos stokos" tarp valstybės departamento ir pakrančių sargybos. Aštuonių valandų buvo per mažai "komunikacijai". Ir dėl to Lewis atsiliepė: "Klausimas turėtų būti piktai iškeltas: kodėl, po velnių, vyriausybė, kuri turi geriausią pasaulio komunikacijos sistemą, turi būti ir toliau mulkinama, kada jau praėjo 29 metai nuo Pearl Harbor istorijos ir vis tebekalbama apie biurokratinio aparato nesugydomumą?"

Autorius primena keletą tokių skaudžių Amerikai faktų, kurie vis teisinami komunikacijos netobulumu. Antai, 1941 gruodžio 7 štabo šefas Marshalas pasiuntė aliarmą Hawajų

komandai, išpėdamas apie japonų ultimatumą. Įspėjimas buvo nudelstas perduoti ir nepasiekė Pearl Harbor iki po japonų užpuolimo.

Iš Pearl Harbor nepasimokyta. Ir 1968 sausio mėn. buvo pagrobtas Pueblo laivas. Kongreso investigacija rado ir čia "komunikacijos stoką". O mėnuo prieš pagrobimą — sako Lewis — karinė žvalgyba buvo įspėjusi, kad Pueblo gali būti pagrobta. Bet šis įspėjimas niekad nepasiekė laivyno vyresnybės.

Seši mėnesiai prieš Pueblo istoriją Amerikos žvalgybinis laivas Liberty buvo Izraelio lėktuvo torpeduotas. O rytą prieš užpuolimą Washingtonas davė įsakymą Liberty pasitraukti į jūrą nuo Gaza krantų. Įsakymas kažkur nuklydo į šalį, nepasiekė Liberty prieš užpuolimą. Ir tai apmokėta 34 amerikiečių gyvybėm.

Jeigu būtų pasimokyta — sako autorius — iš tų faktų, bėglio Kudirkos incidentas negultų šiandien ant tautos sąžinės. Kudirkos sprendimui buvo 8 valandos. Kudirka buvo vienas asmuo. Bet kas bus tada, kai, pasak prezidento, visa Amerika teturės 20 minučių laiko apsispręsti?

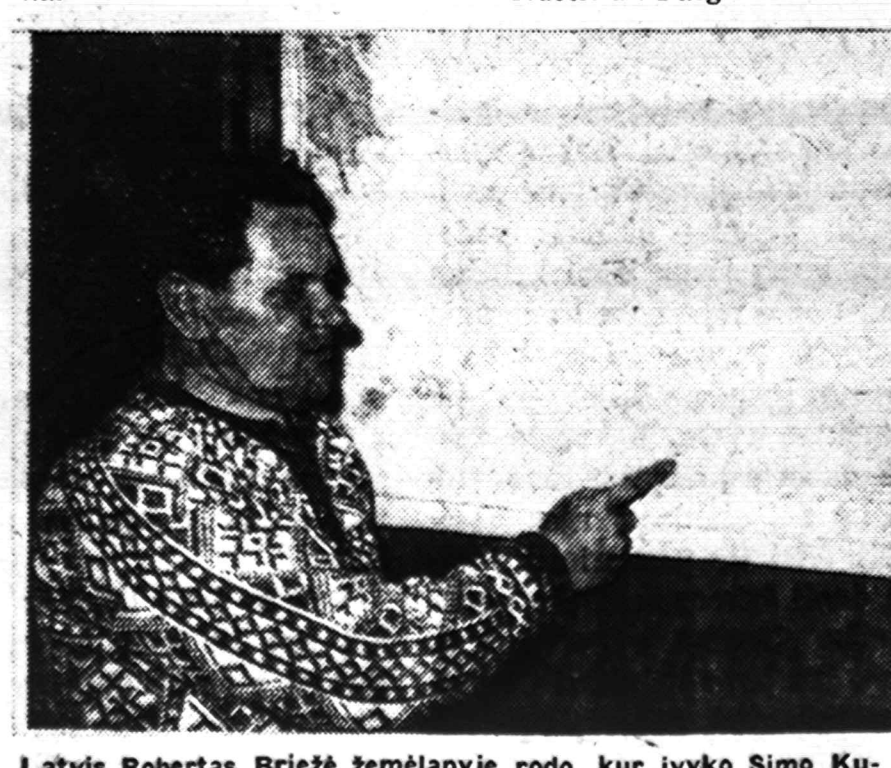
Šis balsas nepasizymi tokia aštria rėžiančia ir ironiška gaida kaip minėtas *The Glynn Reporter*: autorius nekaltba, kad čia būta "kūjo ir pjautuvo" šalininkų sabotažo. Sujaudintas jis "komunikacijos stoką" priiskiria tik biurokratijai.

Pasiteisinimas betgi "komunikacijos stoka" nuskamba jau parodija sugretintas su kasdienine N.Y. Times Ania apie New York'e išlaužusį plėšiką, kuris buvo kaimynų uždarytas išilaužimo vietoje. Buvo skambinta policijai specialiai paskelbtu tam reikalui skubos numeriu. Atsakė — policija būstanti ir išilaužėlį pasiimsianti per penkias minutes. Po penkiolikos minučių vėl teko skambinti, po pusvalandžio dar trečiu kartu. Ir kai po valandos policija atvyko, išilaužėlis buvo dingęs pro langą. Tyrinėjimas ir čia pakartojo panašius žodžius kaip Baltųjų Rūmų: tai įvyko dėl komunikacijos stokos...

Tokio epizodo šviesioje "komunikacijos stokos" pasteisini-mo balsas įgauna tragikomišką atspalvį.



Simo Kudirkos tragedijos liudininkas latvis Robertas Briežė klausinėjamas CBS televizijos reporterio. Tolumoje pakrančių sargybinis laivas Vigilant, iš kurio buvo išduotas Simas Kudirka. Nuotr. dr. Paegle-Batunas



Latvis Robertas Briežė žemėlapyje rodo, kur įvyko Simo Kudirkos išdavimas. Nuotr. dr. Paegle-Batunas

SPARTA — Rašomos mašinėles (v. kalbomis, radio, spalv. TV, computer, ir, bismo mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

ANTANAS J. SVELSKIS — lietuvis advokatas — 87-26 Jamaica Avenue, Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopijčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

JOSEPH GARSZA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopijčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopijčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopijčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4330.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 420 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. Market 2-5172. Paruosiamos garbingos laido tuves. Modernios kopijčios, oras vėdinamas.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderni kopijčia sermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6134.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybes, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadienis iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421, VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

S & G MAISTO KRAUTUVE. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-04 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, SI 2-4329. Papigintom kainom primame užsakymus vestuvėms ir pobuviams. Pristatom ir namus liet. skilandžius, sūrus. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos juosy artimiesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, patams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Uželkite ir įstikinsite!

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (galų vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. Direktorius dr. Jokūbas J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092; tel. (201) 232-5565.

New Jersey — "Music of Lithuania" — pirmadieniais, 8:05 - 9:00 val. vak. WSOU-FM, 89.5 meg. — anglų kalba, per Seton Hall Univ. radijo stotį. Dir. prof. dr. Jokūbas Stukas, So. Orange, N.J. 07079.

NEW YORK — Laisvės Žibury, lietuvių ir anglų kalbomis sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezy, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0982.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmdieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 65.7 sekmdienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WH30 1430 kil. Medford, Mass. sekmdieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmdieniais 9-9:30 val ryto per WCMF-FM, 96.5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmdieniais nuo 1-1:30 val. p.p. — 502 E. Broadway, South Boston, Mass. 02127

LOS ANGELES, CALIF. — Kalifornijos Lietuvių Radijas — Lithuanian Melodies. KTYM, banga 1460 AM, šeštadieniais 12 - 12:45 val. p.p. Liet. Radijo klubo pirm. ir programos ved. Stasė Pautienė, 841 Stanford St., Santa Monica, Calif. 90403. Tel. 828-3779.

Lietuviškam rajone — LIETUVIŠKA GELIŲ PARDUOTUVĖ

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Gėlės įvairiom progom

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 738-1946. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

NEBŪK: PER MAŽAI APSIDRAUDĘS PER DAUG APSIDRAUDĘS SKAMBINK LITUI!

APDRAUDOS: NAMŲ, MAŠINŲ, GYVYBĖS, ATSAKOMYBĖS

LITAS TRAVEL & INSURANCE

94-10 JAMAICA AVENUE
WOODHAVEN, N.Y. 11421
(212)-847-5522



Bostone viso sąjūdžio pradžioje dėl jūrininko Simo Kudirkos išdavimo jaunimas protestuoja prie admirolo Ellis įstaigos.

DARBININKAS

BROOKLYN, N. Y. 11221
910 WILLOUGHBY AVE.
Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
by FRANCISCAN FATHERS
THE WORKER
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.
Straipsniai ir korespondencijos redakcijai tautos savo nuostata. Nenaudoti straipsniai
saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai
reikšlūs redakcijos nuomone. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Laiškai redakcijai ir — dėl jų

„Jūsų apžvalga apie Simą Kudirką — puiki. Man labai stiprų išpuolį daro Amerikos laikraščių vedamieji, kuriuos jūs spaudinate — apžvelgiate. Spausdinkite visus — kiek tik galite. Tai puiki medžiaga istorijai, vaizduojanti spaudos galybės reakciją“ (J. Jasys, New London, Conn.).

„Jūs gražiai skelbiate medžiagą apie Simo Kudirkos traagiškai pasibaigusį šuolį į laisvę; telieka palinkėti, kad jūs ją... pristatytumėte kaip dokumentą savajai — lietuviškai auditorijai, o veiksniai teišleidžia anglų kalba.“

Prie jūsų registruojamos amerikietiškos spaudos epizodų idomi būtų ir lietuviškųjų pastangų sritis“ (B. Raugas, Delran, N. J.).

„Aš patarčiau... paklabinti valstybės departamentą ir prezidentą, gal pasiektų išmainingi Simą Kudirką ir visą jo šeimą į Anglę Davis, kuri norėjo pabėgti ir buvo pagauta New York'e, o dabar yra Kalifornijos kalėjime už tai, kad parūpino ginklus kaliniams ir to dėka žuvo trys gyvybės. Televizijoje Cronkite sakė, kad Rusijos mokslo įstaigos kreipiasi į prezidentą Nixoną, idant jos pasiūlytų. Būtų proga geriam mainam“ (Kazimieras Bielskis, Brockton, Mass.).

„Paskaitiūs š.m. sausio 8 Darbininko 1-me psl. apie demonstraciją, kurioje kelta mintis, kad JAV kultūrinis maišus su Sovietais turėtų panaudoti kaip įrankį Simui Kudirkai išgauti, kilo mintis: pasiūlyti Sovietams mainais negrų aktyvistę komunistę Anglę Davis, dėl kurios Sovietų Pravda... šaukiasi „gelbėti Anglę Davis“ (prašoma pavadės ne-skelbti, Hartford, Conn.).

Redakcija dėkoja už pirmų-

jų laiškų padėtinimą ir už ant-rųjų sugestiją Kudirkos reika-lu.

Pirmųjų minimas apžvalgas Darbininke įgalino tie iš skai-tytojų (ir net neskaitytojų!), ku-rie susiuntė laikraščiai ameri-kinės spaudos atsiliepimus.

Registruodami laikraštį jų siuntinius, suminėjom siuntė-jus jų pavardžių inicialais. Ta-riame, nerūstaus siuntėjai, jei šioje vietoje dabar paskelbsim pilnas pavardes bent dešimties daugiausia atsiuntusių. Bū-tent: A. Mažiulis (Boston, Mass.), J. Jasys (New London, Conn.), V. Kamantas (Chicago), A. Gečys (Philadelphia, Pa.), V. Memėnas (Chicago), V. Radzius (Chicago), T. M. Mickus (Wash-ington), V. Bražėnas (Water-town, Conn.), V. J. Kolyčienė (Pittsburgh, Pa.), J. Povilaus-kas.

Brangintina veikla tu, kurie dėl Kudirkos tragedijos masiškai prašėko į Baltuosius Rū-mus, Kongresą, nelietuvišką spaudą. Papildomai branginti-na ir tu, kurie suvokė, kad per-gyvenimai dėl Kudirkos turi su-sikoncentruoti ir lietuviškam laikraščiui; jame, lyg gautame veidrody, virsti įkvepiančia kaitra, kuri pasiektų skaityto-jų masę ir joje sukurtų bend-ro pergyvenimo, bendro sieki-mo, bendro veiksmo sąjūdį.

Sie minėti ir neminėti bend-radarbiai tai padarė, ir ačiū jiems už aktyvų ryšį su laikra-ščiu.

Laiškai su rūpesčiu dėl toli-mesnio Kudirkos likimo reikiša, kad Kudirkos išdavimo faktas nėra priimtas su rezignacija, pasitenkinus apgailestavimu ir pažadu, kad daugiau to nebus.

Su pasitenkinimu tenka pa-sakyti: noras, kad padaryta skriauda būtų atitaisyta, pa-skatino šiom dienom sudaryti specialų komitetą tolimesnei veiklai planuoti, derinti, or-ganizuoti.

Kultūros Židiny pradedamos jaunimo pamaldos

Initiatyvos pamaldom ėmėsi Kunigų Vienybė. Arkivyskupas Mugavero leido ir labai palankiai įvertino

New Yorko liuanistinės mo-kyklos organizuojamos spacia-lios jaunimui pamaldos Kultū-roso Židiny, 361 Highland Blvd., pradedamos laikyti š.m. vasa-rio 7 d.

Mokyklą lankančių tėvų pa-gaidavimu, pamaldos bus kiek-vieną pirmą mėnesio sekmadie-nį 11 val.

Po pamaldų bus kultūrinė, meninė, sportinė programa ir vaišės, kurias suorganizuoti ir vykdyti mielai sutiko pakaitom skautų, ateitininkų bei sporti-ninkų organizacijos.

Liturginiu jaunimo paruoši-mu rūpinasi mokyklos kapelio-nai T. Paulius Baltakis, O. F. M. ir T. Tadas Degutis, O.F.M.

Jaunieji ateitininkų bei skau-

to muzikantai: Monika Vainiū-tė, Rita Bobelytė, Eglė Šuky-tė, Rasa Vilgalytė, Dalia Norvi-laitė, Andrius Osmolskis per skautų ir ateitininkų sueigas moksytis jaunimą lietuviškų gies-mių.

New Yorko parapijų lietuviai klebonai bei rytų provincijos Kunigų Vienybė šiai jaunimo pamaldų idėjai entuziastingai pritarė ir per šios srities Kunigų Vienybės pirmininką pre-latą J. Balkūną išrūpino iš vys-kupijos leidimą laikyti pamal-das New Yorko lietuvių Kultū-roso Židiny.

PAMALDŲ REIKALU KREIPESI PREL. J. BALKŪNAS

Jaunimo pamaldų reikalu į Brooklyną vyskupą Francis J. Mugavero kreipėsi New Yorko srities Kunigų Vienybės pirmi-ninkas prel. J. Balkūnas. Rašte išdėstė, kad lietuvių šeštadie-ninė mokykla veikia jau 20 m.; dabar joje mokosi apie 200 mokinių; dėstoma lietuvių kal-ba, literatūra, istorija, o taip pat tikybos mokoma lietuviš-kai. Nurodė, kad Kunigų Vie-nybė pastarąjį reikalą šiuo metu yra pavedusi pranciško-

nam T. Pauliui Baltakiui ir T. Tadui Degučiai.

Arkivyskupas Francis J. Mu-gavero gruodžio 29 raštu atsakė prel. J. Balkūnui, kad pa-maldos leidžiamos bet kuriuo metu, kada bus rasta tinkamiausia jaunimui. Jei pamaldos bus sekmadieniais, tai visi, ku-rie jose dalyvaus, bus atliose privalomą dalyvavimą mišiose. Pareiškė džiaugsmą, kad jau-nimas domisi savo kalba ir kul-tūra; pareiškė tikėjimą, kad jaunimas, išjungdamas į šią kultūrą, išjungs ir į tikėjimą, kurį jų tėvai ištikimai prakti-kuoja.

Tikslinga arkivyskupo Muga-vero laiška pakartoti šioje vie-toje kaip dokumentą.

BROOKLYNO VYSKUPO FR. J. MUGAVERO ATSAKYMO PILNAS TEKSTAS

December 29, 1970

Dear Monsignor Balkunas:
In reply to your letter of

December 21st, may I assure you that permission is readily granted for the offering of Holy Mass at the Lithuanian Cultural Center by the Francis-can Fathers whenever they find it convenient and advan-tageous to the children. If these Masses are offered on a Sunday, all who attend will ful-fill their obligation.

It is gratifying to know that these young people are so in-terested in learning the Lith-uanian language and culture and hopefully they will, by identifying themselves with this culture, also identify them-selves with their religion which their ancestors practice so faithfully. It is also my sincere hope that this school will be a source of the many vocations that the Lithuanian community has always given to the Di-ocese of Brooklyn.

With every best wish at this Holy Season, I am

Sincerely yours in Christ,

Francis J. Mugavero
Bishop of Brooklyn

LITUANISTIKOS STUDIJS CHICAGOS UNIVERSITETE

Jau spaudoje buvo plačiai rašyta, kad Chicagos universite-te nuo pereinamojo semestro pradžios yra įvesti liuanisti-kos dalykai. Prof. dr. P. Joni-kas dėsto sisteminių kursų, lie-tuvių kalbos sandarą, o E. Bra-dūnaitė — pradinį lietuvių kal-bos kursą. Paskaitos vyksta anglų kalba. Jas lanko būrys kitataučių kalbininkų doktoran-tų ir lietuvių studentų. Tiki-masi ateity turėti iš jų rimtų li-tuanistų mokslininkų.

Tačiau tu mokslininkų litua-nistų mums reikia daugiau.

Būtų natūralu, kad jie būtų paruošiami Lietuvoje, bet oku-pantui lietuvių kultūra nerūpi, jis ją net sąmoningai stelbia. Didelį nerimą kelia penkių li-tuanistų mirtis pastarųjų mėne-sių bėgyje. Profesorius Kaz-lauskas mirtis yra siaubingą į-tarimą kelianti paslaptis.

Šioje šalyje mūsų jaunimui pasirinkti liuanistiką kaip spe-cialybę yra tikrai sunku, nes tai yra labai ribota darbo dir-va. Reikia, kad žmogus turėtų

kalbotyrai ypatingų gabumų ir gilų susidomėjimą. Dažnai pa-mirštama, kad liuanistikos da-lykus, lietuvių kalbą, kaip mokslo sritį, galima jungti su slavistikos, germanistikos ar net kitų kalbų studijomis. Tuo atveju jaunas žmogus, linkęs į pedagogiką, neturėtų bijoti lik-sias be darbo. Baigiant išmirti senajai Vidurio Europos emi-grantų kartai, asmenų, mokan-čių svetimą, ypač rusų, len-kų kalbas, Jungtinėse Ameri-kos Valstybėse tikrai trūksta.

Lietuviai kultūrininkai turė-tų labai susirūpinti liuanisty paruošimu.

Reikia ieškoti liuanistinėms studijoms tinkamų kandidatų, juos informuoti apie studijų ga-limybę JAV, padraštinti, o, svarbiausia, sudaryti stipendi-jas, kad jaunuolis ar jaunuolė, pasirinkęs tą retą specialybę, ga-lėtų atsidėję skirti jai visą sa-vo laiką, nevargdami atsitikti-niu uždaviavimu ir pragyveni-

(nukelta į 5 psl.)



Šv. Jurgis — lietuvių liaudies skulptūra

MIKALOJUS KATKUS

BALANOS GADYNĖ

(54)

Tai seni kavalieriai. Jie prie jaunų rinktis neatsisako, bet visų jų „paikysčių“ nevai-ko. Prie kortų tankiai mato-mas gryčios šeimnininkas ir net kartais šeimnininkė.

Cia susijęs visas kaimo jau-nimas — „tėvainiai“ ir „službel-ninkai“, mergaitės ir vaikinai. Šokėjų daug. Jie užvyrų smuikorių, jeigu šis griežtų tiek, kiek šokėjai nori šokti. Jis pa-griežęs nustoja, gražiai prašo-mas, vėl griežia. Vaikiniai šoka batutuoti, mergaitės basos: jos, eidamos šokti, paspiria savo klumbiukus po suolu, išeidamos namo, vėl suranda. Kitos, pakantriosios, nepaisydamos sniego ir šalčio, atbėga basos. Toms jaunime nerūpi nei nus-iauti, nei apsiauti. Čėverykuotoms šokti nepatogu, nes ne vieną nustebinę ir tėvai bar-tųsi už plėšimą perkamos ava-lynės.

Mėsiadyje jaunimai keliami ne vien šventadieniais, bet ir šiokiadieniais. Vaikinai, kur su-siję, sumano pašokti; tuoj vie-ni apsiima parūpinti griežiką,

kiti eina „mergicų atvesti“. Nu-eina dvieju į gryčią, kur yra mergaitė, nusilenkia tėvams, kad leistų dukterį ar dukteris į jaunimą. Tie leidžia, nors ki-tą sykį esti vėlybas laikas. Kad sykį neleistų, antrą sykį neat-eitų vadinti; tai jau netaip ge-nera. Mergaitė, nubėgus į kama-rą, greituoju apsiptausia, apsi-klasto ir eina. Tuo sykiu į jau-nimą patenka tik tėvainės. Jei-gu keliamas jaunimas šventa-dienį, pas ką atvažiuota sve-tatinti, viešnių, vaikas tos gry-čios kelia jaunimą nuo savęs ir viską pats parūpina. Čia ateina pasirėdę ir visi apsiavę.

Nelygu gryčia, nelygu žmo-nės į vieną eiti drąsų ir būti joje jaukiu, į kitą — ne. Stai užėjimojoje gryčioje šventa-dienį nekviesti, nešaukti kai-mynai susirinko pasimarmėti — visokio amžiaus abiejų ly-čių žmonės. Yra vyrų ir mote-rių, vaikinių ir mergaičių. Vyrų sėdi už stalo ir šnekasi apie ja-vus ir laukus, apie pinigų ir skolas, apie valščiaus reikalus. Gale stalo keturios rėžia kor-

tomis. Toliau nuo stalo, arti lovos prie langelio, sėdi mote-rys. Jeigu senos, jos šnekasi apie ligas, kaip kuri gydėsi, kaip išgijo ar neišgijo. Jaunos moterys turi daug kalbos: pra-deda apie savo vaikus, apeina daug pažįstamų žmonių, dailiai, lyg nenoromis, peštelėja viena kitą. Vaikiniai sustoję stati, jiems sėstis ner kada: dabar atėjo, tuojau eis vėl kitur; jie turi savo kalbą. Mergaitės sė-di ant lovos ir šnekasi apie au-dimus, apie parėdnes, apie pa-žįstamus, kaip kuri ten ar ten viešėjusi. Kiekvienas naujai atėjęs prieina prie to ar kito būrio pagal savo amžių ir lytį.

50. UŽGAVENĖS IR PELENIJA

Užgavėnėse reikia daug sy-kių valgyti, ir vis mėsų. Seimi-ninkės susirūpina: reikia mės-os virimą taip nustatyti, kad užtektų ir neliktų. Užgavėnių vakarą moterys prašyte prašo, kad šeimyna daugiau mėsos valgytų, nes likusioji nuo už-gavėnių mėsa per gavėnią su-ges, per Velykas niekas jos ne-valgys. Reikia užgavėnė ne tik nuo mėsos ir nuo pieno, bet ir nuo dainavimų, šokimų, grieži-mo, kortų, žaislų ir t.t.

Kitas žmogelis, jau nejaunas, niekada nedainuoja, bet, bū-damas geras katalikas, užgavė-nės uždainuoja, rodydamas, kad jis ir nuo to užgavėja. Ei-damas per kiemą, užtraukia:

„Valiok, mano dalgeli!“, nes tik vieną ir temoka.

Jauni važinėjasi: prilipa pil-nos rogės stačių ir sėdinciu — važiuoja per savo kaimą ir per kitas. Važiujantčius, kas nori, gali aplieti vandeniu. Bet jie tu-ri tam reikalui prisiirę ilgus, storus rimbus, prisiartinusį lie-jiką nesigailėdami peršnojia. Tie užsimano lieti iš brukštuvu (kalataukos). Mat, brukštuvus il-gas ir siauras indas. Iš jo, lyg iš vamzdžio, galima paleisti il-gą srovę vandens ir pasiekti už-žojuojantčius, prie jų nesiarti-nant.

Ne vienas važiuotojų persi-rengia žydu, čigonu, vėliniu — kažin kuom, kas kaip įmano, pasigauna lervų, kaukių. Susi-ėję į žinomą gryčią, juokuoja kaip mokėdami. Juos vaišina alumi, degtine, o labiausiai mėsa.

Vos sulaukęs vakaro, jauni-mas renkasi į užėjimąją gry-čią viso ko užsigavė: daug šo-ka, daug dainuoja, daug juo-kuoja.

Juokui buvo pasigaunama kaulo kabinimo. Daro taip: vie-name gale siūlo priiža kaulą, o kitame gale — kabliuką ir tą kabliuką nejuočiomis užkabi-na už apykaklės žmogui, apie kurį žinoma, kad duodasi juo-duojamas, kad už tai nepyks. Vaikinas su kabliuku vaikščio-ja, šoka, meilinas prie mergi-nų. Visi juokiasi, ir jis juokia-

si. Atsitinka, kad tas, kur jam užkabino, pats nešiojasi kauliuką: jam kitas užkabino. Juokų darosi pilna gryčia. Kai vėl iš-eina šokti, tai šoka visi ir iš vi-šų pajęgų. Tokiam šokiui ide-damas vardas — Šambaro tal-ka. Nepasijunta, kaip ateina vi-durnaktis.

Jau dvylikta valanda, jau gavėnia užstojo, — pareikia gryčios šeimnininkė. — Ir grie-žėjai, ir šokėjai, eikite namo!

Noromis nenoromis jauni-mas skirstosi.

Ką gi veikia seniai, namie pasilikę? Gi nuobodauja. Seimi-ninkė laiku padirba lokšnus, daugiau gesina balaną ir gulasi. Kai jaučia, kad vidurnaktis ar-ti, keliai, kuria ugnį, verda lokšnus ir su nekantrumu lau-ka jaunimininkų. Toliau vi-saip esti: ar jie ligi gaidžių pareina, ar šeimnininkė pratrau-kia su vakariene už pirmųjų gaidžių; ar jaunimininkams pa-likti lokšnų, ar ne. Vakarie-nė — visgi esti lokšnai bal-tai užbaltinti. Mat, mėsa, de-vynis sykius valgyta, jau nebe-lenda, o saldūs lokšnai dar ran-da vietos. Taip praužia mėsie-dis ir užgavėnės.

Rytojyktis trečiadienis yra vadinamas pelenija. Tai dieną vėlai keliama. Kaip ir atsikelti anksti, kad gulė po gaidžių? Į tą laiką, būtent vasario ar ko-vos mėnesį, keliama dar prieš aušrą ar bent pradžioje aušimo.

Dar naktis ilga — yra laiko iš-simiegoti, gi pelenijos dieną vi-si išbunda vėlai. Gryčioje visai šviesu, visai diena kaip reikia. Net gėda, taip ilgai pamigus. Iš to kilo priežodis. Seimininkė, bet kada keldama vaikus ar še-imyną, ilgai pamigusius, sako: „Ar jums šiandien pelenija?“

Seimininkei tą dieną su pus-ryčiu ar pietumis mažą rūpes-čio: priplaustė burokų, išvirino rūgštelės ir padėjo ant stalo dubinėlyje: norite — valgyki-te, norite — ne. Ir kas čia tau valgs po tiek vakarykščios mėsos. O šiandien, nieko nedir-bus, barščiai kiaurai permato-mi ligi dugno, visas kruopas su-skaitytum. Vyras pasižiūrėjo į barščius, išvalgė šaukštą ir sa-ko:

— Ot, sulauksme šiaip taip vakaro, ir bus jau viena diena išpasninkauta, jau vienos die-usios gavėnios nebus.

Iš ryto po gryčią visiems besitrepinėjant, iš gretutinio kiemo atėjo mergaitė.

— Atsiuntė teta, ar negaus-me pas tamstą sietrėčio valan-dėlei. Mūsų krija suplyšo ir pats dugnas visas krinto, o i Krakes dabar naujų neatveža. Gal per Šventą Petrą atveš. Ke-tina pirkti. Žadame kruopų gavėniai pasidirbti. Ot, kad mušėsi, tai mušėsi, kad da-vėsi, tai davėsi, gi su pagaliais, galva ne galva, susikruvino. Ar negirdėjote?

— Kas tokie? — klausiamė greitai.

— Gi Lašinskis su Kanapins-kiu.

— O kad tu pastiptum! Net nusigandau. Ir gaut tu man taip, ir apgauk.

— Dėlo Kanapinskis nuveikė Lašinskį. Tas nabagas nu-bėgo pas Aprilį, ketindamas su Aprilium sugrįžti, ir tada duosias Kanapinskiui, — užbaigė mergaitė.

Tas posakis vartojamas dar po šiai dienai.

Vakar nerimavo ir čiuđijosi jaunijai, suaugę namus dabojo, užtat šiandien pirmieji liūdni ir nusiminę, seniai gi eina į ger-tuvę ar pas kits kitą, bonke-lėmis degtienės nešini. Eina dantų plauti. Si pareiga atbuvi-nėjama lėtai ir ramiai, mažais būreliais, po du, po tris žmo-nes, nes šventai gavėniai užė-jus, rėkauti, užti negalima. Ki-ti važiuodavo tą dieną į bažny-čią mišius išklausti, pelenais galvos išbarstyti, bet, kam pa-togis, ir dantis išplauti.

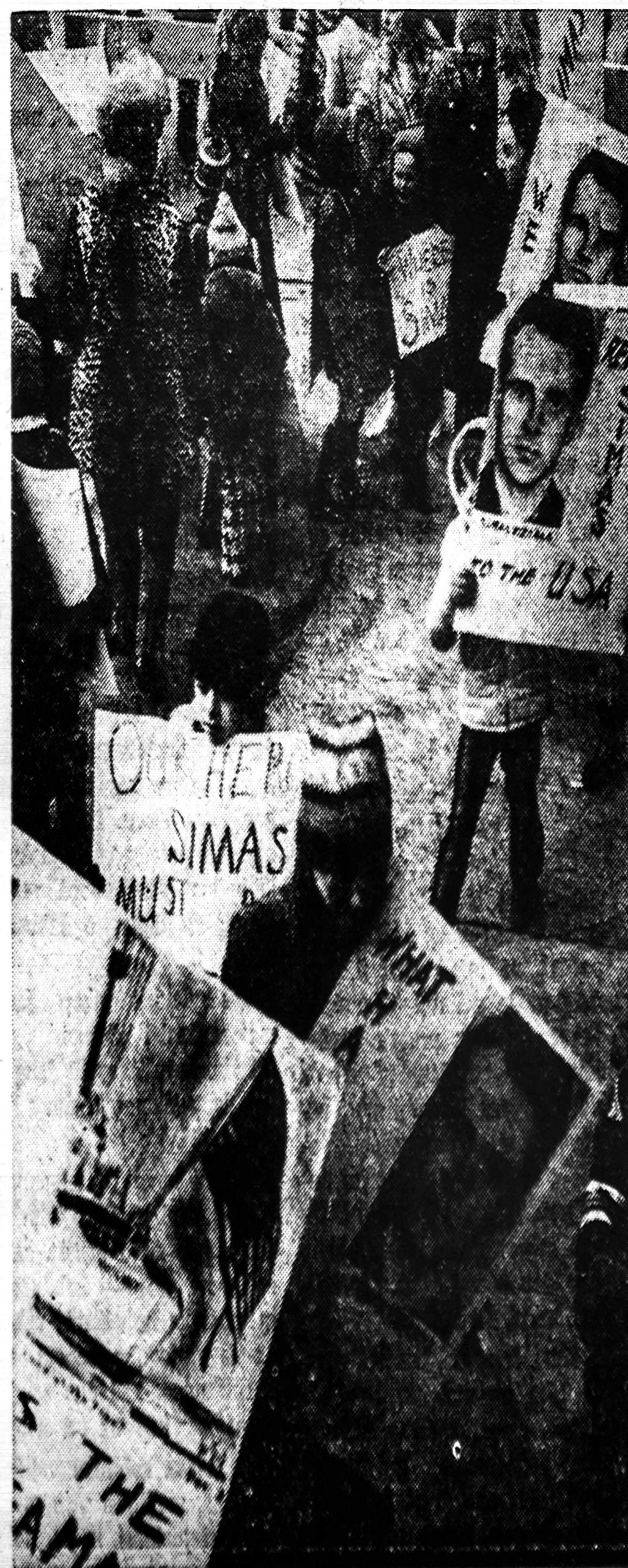
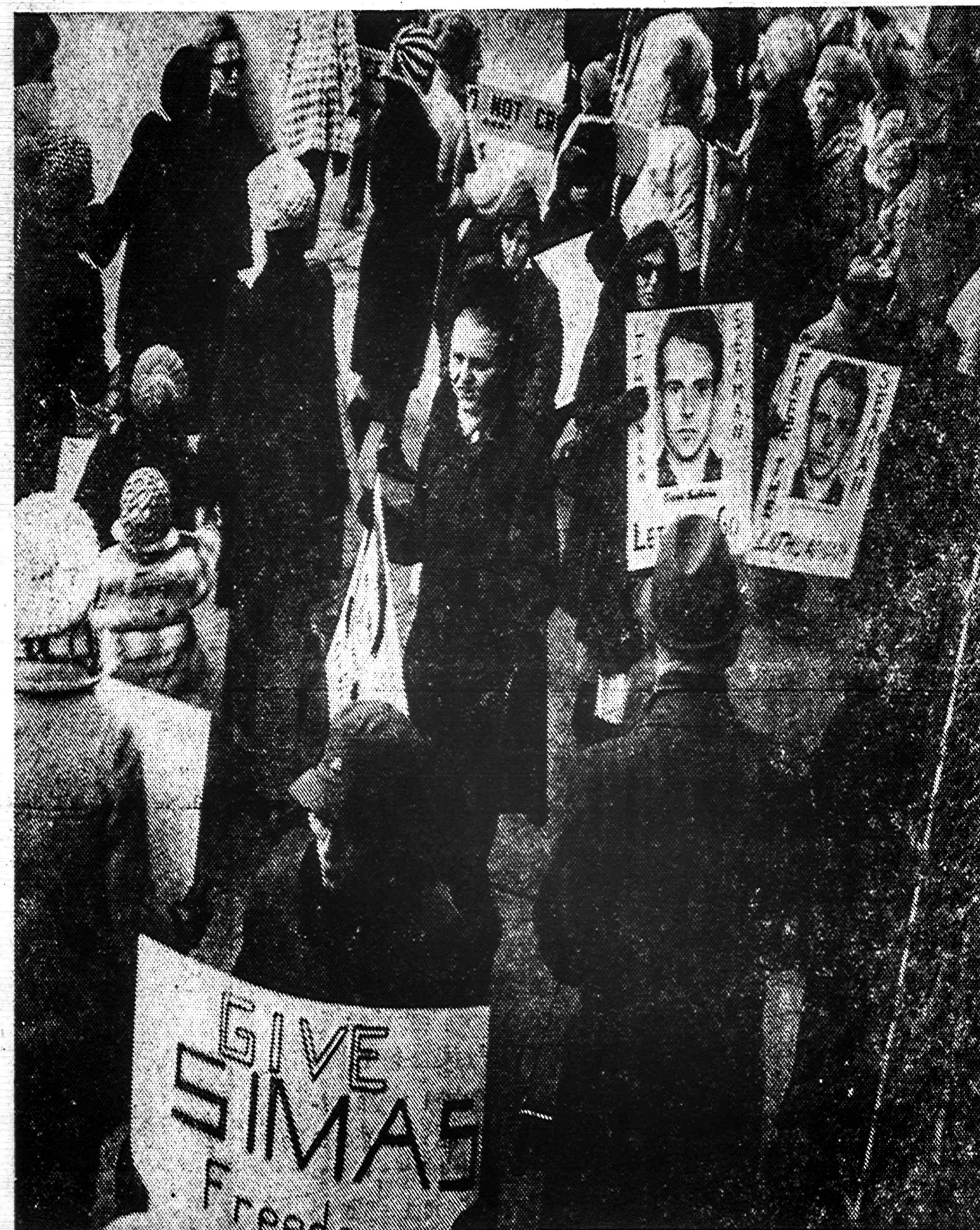
Pelenijoje mažiukai veždavo per kaimą „diedelį“. Mokslini-kai aiškina, kad diedelio vežio-jimas yra pirminio lietuvių ti-kėjimo liekana, kad stabmeld-žių gadynėje buvo tokia tikėji-mo apeiga. Ji reikiusi pradžią pavasario ir metų. Bet kodėl mažiukai vežioja diedelį ne ki-toje dienoje, o tik pelenijoje?

(Bus daugiau)

demostracijos. Antroje nuotraukoje — 11 kanalo (WPIX) korespondentė kalbasi su jaunąja demonstrante Livija Klivečkaite. Dar žemiau — filmuojama 5 televizijos kanalo kamera. Šalia organizatorės D. Kezienės ir Aldona Klivečkienė.

Toliau įvairūs momentai iš demonstracijų.

Visos nuotraukos — VYTAUTO MAŽELIO



PHILADELPHIJOS ŽINIOS

Penkiasdešimt keturi aktorai kalėdiniam vaidinime

Sausio 3 šv. Andriejaus parapijos salėje įvyko Vinco Krėvės šeštadieninės mokyklos kalėdinės eglutės parengimas, sutraukęs didelį būrį mokyklinio bei darželinio jaunimo, o taip pat ir tėvelius bei motinėles.

Buvo suvaidintas keturių paveikslėlių kalėdinis vaidelis „Užburtoji arfa“. Vaidelį parąšė Austė Pečiuraitė, studijuojanti meną Philadelphiaje. Režisavo mokytoja Aldona Page. Turinyje yra nemaža pasakiško, legendarinio elemento, nesilaikant tradicinio Betliejaus prakartėlės vaidavimo. Čia pasirodė laumės, nykštukai, marionetės, kareivėliai, sargybniečiai, baletas, skambučiai... O vaidintojų skaičius — tur būt, visa šeštadieninė mokykla! Atrodo, dera kiekvieną jų „pakiloti“. Tik gaila, kad programos lapelyje ne visų vardai pilnai paminėti. Štai tie „vai-

dilos“: I. Ardytė, Rėdą Ardytė, A. Balčiūnas, V. Bakanas, V. Bendžiūtė, A. Bura, D. Buraitė, J. Bertasiū, Al. Danta, Andr. Danta, T. Danta, Andrius Dragūnas, G. Dragūnas, S. Elertas, K. Juzaitė, A. Gečytė, G. Gečytė, N. Gailaitė, R. Kailiūtė, V. Kailius, P. Kazlauskas, A. Klemas, P. Klemas, R. Krušinskaitė, I. Majauskaitė, P. Majauskas, R. Mikėnaitė, Micono, M. Milas, G. Norvaisaitė, R. Norvaisaitė, E. Norvaisa, A. Page, I. Page, L. Page, D. Pliuskonytė, R. Pliuskonytė, R. Ramūnaitė, V. Ramūnaitė, I. Ramūnas, R. Raišys, R. Raišytė, D. Surdėnaitė, V. Surdėnas, D. Swoyer, M. Špokas, V. Špokas, V. Špokutė, E. Viliūnas, D. Viliūnaitė, L. Vigelis, R. Vigelis, J. Zerr, L. Zerr.

Kaip matome, lietuviškoji mokykla yra subūrusi gražų mūsų tautos atžalyną. Akivaizdžiai tai patiriamas atsilankius į Kalėdų eglutę.

Penkiasdešimt keturių akto-

rių vaidyba davė visam veikalėliui pasigėrėtinaai darnią formą. Veikalėlio tekstas buvo eiliuotas, lengvas, žaismingas. Jaunuoliai kalbėjo taisyklinga lietuvių kalba. Gražų efektą darė išradingi drabužiai (mamyčių pasiūtį), šviesų kaitaliojimai, dekoracijos ir kiti dalykai.

Kaip anksčiau, taip ir ši kartą maloniai nuteikė mokytojos D. Dragūnienės vadovaujamas vaikų darželio pasirodymas. Prieš Kalėdų senelių vaikūčiai sukosi dainuodami, pasigaudami, ką mokytoja taria. Mažiausias dalyvis buvo trejų metų.

Po programos Kalėdų senelis (Vincas Salčiūnas) apdovanojo vaikučius įvairiomis dovanėlėmis. Nežinia, ar gavo nuo jo nors simbolinių dovanėlių mokyklos vedėja R. Ardienė ir kitos auklėtojos. Jei ne, tai senelis, atrodo, padarė nemažą klaidą, aplenkdamas vaikučių mokytojas, kurių pastangomis visi džiaugiamės, kad, anot, A. Gustaičio žodžio, lietuviybė dar kryžkštėja mūsų tarpe.

Kalėdų eglutės parengimas atsilankiusiems tėvams, vaikams ir pašaliniam asmeniui paliko malonų išpūdį. J.B.-is



Vasario 16 gimnazijoje buvo surengta Kalėdų eglutė į kurią atsilankė ir tradicinis Kalėdų senelis su dovanomis vaikams.

Lietuvių svetainės šerininų metinis susirinkimas šaukiamas sausio 31. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Bus padarytos finansinės apyskaitos ir išrinkta nauja valdyba bei direktoriai. Po susirinkimo — užkandžiai.

Petras Bubokas, anksčiausias kartos lietuvis, po sunkios ligos mirė šv. Agnietės ligoninėje gruodžio 31. Velionis buvo susipratęs lietuvis, dalyvavo įvairiuose lietuviškuose parengimuose. Gedulingas mišios už jo sielą aukotos šv. Alfonso bažnyčioje sausio 4. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse.

Juozas Chesonis, antrojo kartos veteranas, po sunkios ir ilgos ligos mirė sausio 2 North Charles General ligoninėje. Buvo labai malonus žmogus. Laidotuviuose dalyvavo daug žmonių. Pamaldos buvo sausio 6 šv. Alfonso bažnyčioje. Palaidotas Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdę: žmona Elena, dukra Suzana ir sūnus Gerardas.

Nikodemus Česno - Česna, gimes ir augęs Baltimorėje, staiga mirė sausio 4. Velionis buvo aktyvus šiuo laikotarpiu narys, susipratęs lietuvis, eilę metų buvo lietuvių svetainės direktorius, keletą metų ejo pirmininko pareigas. Dalyvavo įvairiuose lietuviškuose parengimuose. Buvo uolus šv. Alfonso parapijos narys. Trys kunigai aukėjo gedulingas mišias už jo sielą šv. Alfonso bažnyčioje sausio 8. Palaidotas New Cathedral kapinėse. Liko nuliūdę žmona Paunfelija ir dukra Paunfelija, sūnus Nikodemus ir Gregorius.

Jonas Obelinis

Kun. S. Morkūno veikla

Kai tik pasirodė lietuvių spaudoje Sioux City vardas, tuojau mintys krypta į nedidelę šv. Kazimiero parapiją, kur uolusis klebonas kun. Simonas Morkūnas yra atsiekęs nuostabių pasiekimų bažnytinėje, tautinėje bei politinėje veikloje. Retkarčiais skelbiami jo mažytės parapijos finansiniai daviniai iškalbingai tai patvirtina. Jau tik vienas faktas, kad netrukus ten bus pastatytas vadinamasis parapijos centras (pastatas atsieis apie 200,000 dolerių) be skolos, šiam krašte — negirdėtas dalykas. Šiuo metu jau nupirkta ir atnaujintas namas seserim gyventi. Jos turės daug darbo naujame parapijos centre.

Tačiau 1970-71 metų slenkty norėčiau pabrėžti kun. S. Morkūno dvasinę veiklą. Kadangi iš seno laiko esame itin artimi bičiuliai ir dažnokai susirašinėjam, tad štai ištrauka iš jo rašto laiško:

„Nepaisant, kad parapija mažytė, darbo begalės. Šeštadieniais pradėjau sekmadienines mišias. Lankytojų susirenka nemažai. Sekmadieniais dar trejos mišios. Šv. Kazimiero bažnyčia turi 450 sėdimų vietų, o parapičių sąrašas tėra iš viso tik 360. Tad, jeigu pamaldom susirinktų visi, su vaikais, ligoniais, senukais, neužpildytų visų vietų. Todėl užtektų vienerių mišių. Tuo tarpu per ketverias mišias apsilanko apie 800 asmenų. Prieš kiekvienas mišias klausau išpažinčių. Pasikutes mišias sekmadieniais

Kun. F. Kapočius

IŠ VISUR

— Artinantis Vasario 16d. minėjimam, Vlikas paruošė šiu metų minėjimo progą atitinkamo nutarimo projektą, kuriuo galėtų pasinaudoti Vasario 16sios minėjimų rengėjai. Suinteresuoti prašomi kreiptis adresu: Vlikas, 29 W. 57 St. 9 Fl. New York, N. Y. 10019.

(E.)

— Vlikas renka medžiagą apie Praną ir Algirdą Brazinskus ir Simą Kudirką. Jis prašo visų lietuvių, gyvenančių įvairiuose kraštuose ir sekančių spaudą įvairiomis kalbomis, visą medžiagą, liečiančią Brazinskus ir Kudirką, iškirpti ir tas iškarpas ar jų fotokopijas siųsti Vlikui. Reikia pažymėti leidinio (laikraščio, žurnalo) pavadinimą, datą ir leidimo vietą. Lietuvos laisvės kovai ir būsimai jos istorijai tai vertinga medžiaga. Iškarpas siųsti adresu: Vlikas, 29 West 57 Street, New York, N.Y. 10019, USA.

— Dr. Kazys Bobelis, Alto pirmininkas, gavo raštą iš Baltųjų Rūmų. Rašte prezidento Nixono asistentas Noble Melencamb patikina, kad investicija dėl Simo Kudirkos prievartinio grąžinimo yra tiesiama ir kad ateityje tokių nesupratimų tikrai neįvyks.

— Kanados Lietuvių Bendruomenės švietimo komisija, siekdama paskatinti Kanados lietuvių jaunimą skaityti lietuvišką spaudą bei sekti lietuvių bendruomeninį gyvenimą laisvame pasaulyje, nutarė 1971 visose Kanados lituanistinėse mokyklose bei kursuose surengti lietuviškos periodinės spaudos žurnalų ir laikraščių skaitymo konkursą. Konkurse dalyvaujantioms lituanistinėms mokykloms bus skiriama specialiai pašalpa, jei labiausiai atsilygins lietuviškos spaudos skaitytojams moksleiviams — premijos.

— JAV LB tarybos jaunimo reikalų komisiją sudaro tarybos nariai Juozas Gaila, Jūratė Jasaitė, dr. Vytautas Klemas, dr. Stepas Matas, Algis Rugienius, Vitalija Rūblytė, Romas Sakadolskis, dr. Jokūbas Stukas, Nijolė Šlapelytė ir Povilas Zumbakis.

— Joshua Eilberg, JAV atstovų rūmų narys (dem.-Pa.), 1970 gruodžio 22 ryšium su Kudirkos incidentu 91-jam kongresui pateikė rezoluciją, siūlančią garantuoti azylio teises visiem bėglim nuo totalitarinio režimo tironijos. Kongr. Eilberg pastangomis JAV LB centro valdyba buvo tiesiogiai jo pačio ir valstybės departamentų pareigūnų informuojama Simo Kudirkos reikalu.

Juozas Šalinis iš Detroit, Michigan, apsimokėdamas Darbininko metinę prenumeratą, prisuntė Darbininko spaudos reikalą ir gražų priedą — 35 dol. bei kalėdinis sveikinimus ir 1971 metams linkėjimus. Aukotojui nuoširdžiai dėkojam už kelintą kartą spaudai skirtą auką. Laukiame ir daugiau geradarių, kurie prisidėtų, nes viskam brangstant teks ir Darbininko prenumeratą pakelti, kad laikraštis galėtų išsilaikyti. Ta pačia proga skaitytojai prašomi neužtrukti su 1971 metų prenumeratos mokėjimu. Yra skaitytojų, kurie dar neapsimokėję metinės prenumeratos už 1970 m. Administracija labai visus kviečia laiku apsimokėti, nes to reikalauja pašto valdyba. Laikraštį tik trumpą laiką galima siųsti skolon. — Darb. adm.

— Galia priimti vieną arba du kunigus praleisti atostogas. Už nakvynę ir pusryčius 12 dol. dienai. — Kun. A. Senkus, 614 No. "M" St., Lake Worth, Fla., 33460. Tel. (305) 582-5007.

KALĖDOS FLORIDOJE

MIAMI BEACH, FLA.

Atlanto vandenyno pakrantėje, Miami Beach, O. ir B. Sergačių Norway Hotel Apartm., 126 Ocean Dr., Miami Beach, buvo surengtos lietuviškos kūčios. Surodė atostogaujantys lietuviškos viešnios ten esantiems lietuviams.

Stalai buvo apdėti lietuviškais valgiais, buvo ir plotklės, suvežtos iš Detroito, New Jersey, Connecticuto, Montrealio, Toronto, Delhi, Tillsonburgo, Simcoe, Tillburg ir kitų vietų. Gali susirinkę kalbėjo visom tarmėm — aukštaitiškai, žemaitiškai, suvalkiečiaiškai ir lietuviškai.

Jauniausias atostogautojas Vidas Kairys, iš Kanados, sukalbėjo maldą, ir šeiminkai, Ona ir Bronius Sergačiai, su visais perlaūžė plotklę. Sugiedotos lietuviškos kalėdinės giesmės.

Visų nuotaika buvo pakili, prisiminė Lietuvą, kur tuo metu kadaise buvo labai šalta, net

tvoros pykšėjo. Čia gi 78 laipsniai šilumos. Visi vasariškai pasipušę, visi nuo saulės įdėję.

Čia yra daug jaunimo. Gali pasigendama savųjų namų patogumų, bet — visa atperka graži gamta. Saulės tiek daug, vanduo švarus, puikus smėlis. Ir viskas tai nemokamai. Tik džiaukis, gerk sveikata.

Lietuviška O. ir B. Sergačių pastogė vis taisoma ir gražinama. Tikrai bus pavėsies atostogaujantiems Floridoje.

(O.S.)

MIAMI, FLA.

Čia atostogauja iš Brooklyn kun. Pranciškus Giedgaudas, O.F.M. Jis dalyvavo bendrose lietuvių kūčiose, kur buvo lietuviškų tradicinių valgių. Buvo prisiminta ir paversta Lietuva ir susikaupimu pagerbti žuvę dėl jos laisvės.

Kitą dieną visi skubėjo į bažnyčią, kur tas pats kun. P. Giedgaudas, O.F.M., atlaikė lietuviškai mišias. Sugrįžę iš bažnyčios, pradėjom Kalėdų šventes, valgėm ir girksnojom, giedojom kalėdines giesmes. Kun. P. Giedgaudas turėjo lietuviškų dainų knygelių ir jomis mus apdovanojo. Tai tikrai turėjome iš ko dainuoti įvairiausias dainas.

Panašiai sutikome ir Naujuosius Metus.

Jonas Šiaučiūnas-Shaw

Baltimorės žinios

Šv. Vardo draugijos vyrai, kurie ištikimai per visus metus kas antrą mėnesio sekmadienį lankė savo pamaldas, sausio 10 per 8:30 mišias buvo klebono prel. L. Mendelio apdovanoti. Kviečiami ir kiti vyrai įsijungti į šią gražią draugiją.

Bingo žaidimus rengia parapijos sodalietės sausio 15 šv. Alfonso mokyklos salėje. Vakaro pradžia 7:30 v. Bus ne tik įvairių premijų, bet ir gardžių valgių.

Lietuvių Melodijos valandėlės metinis šokių vakaras bus sausio 16 lietuvių svetainės didžiojoje salėje. Radijo valandėlės vedėjai A. Juškus ir K. Laskauskas kviečia visus atsilankyti ir tuo prisidėti prie valandėlės išlaikymo. Linksmą humoristinę programą atliks aktorius Vitalis Zukauskas iš New Yorko. Šokiam gros John Lekevičiaus orkestras.

Elzbieta Milda Keženienė, gimusi ir augusi Baltimorėje, staiga mirė sausio 1. Velionė buvo malonaus būdo moteris, paskutiniu laiku sirgo. Trys kunigai aukėjo mišias už jos sielą šv. Alfonso bažnyčioje sausio 5. Palaidota Loudon Park kapinėse. Liko nuliūdę vyras Vincas ir jos tėvai — Antanas ir Ona Ražauskai.

Lituanistinės studijos

(atkelta iš 3 psl.)

mo rūpesčiai. Tuo tarpu tam tikslui stipendijų fondas yra labai menkas. Net SLA paskirta 500 dolerių suma nėra pakankama. Bet SLA yra pirmoji organizacija, kuri paskyrė lituanistinėms studijoms stipendiją, padarydama didelį paskatinimą studentams.

1970.XI.15 Jaunimo centre buvo sukvietas šiuo reikalu susirinkimas universitetinių dėstytojų. Prof. dr. P. Jonikui pirmininkaujant ir LB Švietimo Tarybos pirmininkui J. Kavaliūnui dalyvaujant, sudaryta Chicago Universiteto lituanistinėms studijoms remti komisija, susidedanti iš šių asmenų: pirmininkas K. Girvilas, nariai — E. Bradūnaitė, R. Kinka, dr. T. Remeikis, dr. V. Sruogienė ir D. Velička. Komisijos tikslas trejopas: informuoti visuomenę apie lituanistinių studijų reikalus, palaikyti ryšius su lietuvišku akademiniu jaunimu ir padėti telkti lėšas stipendijom.

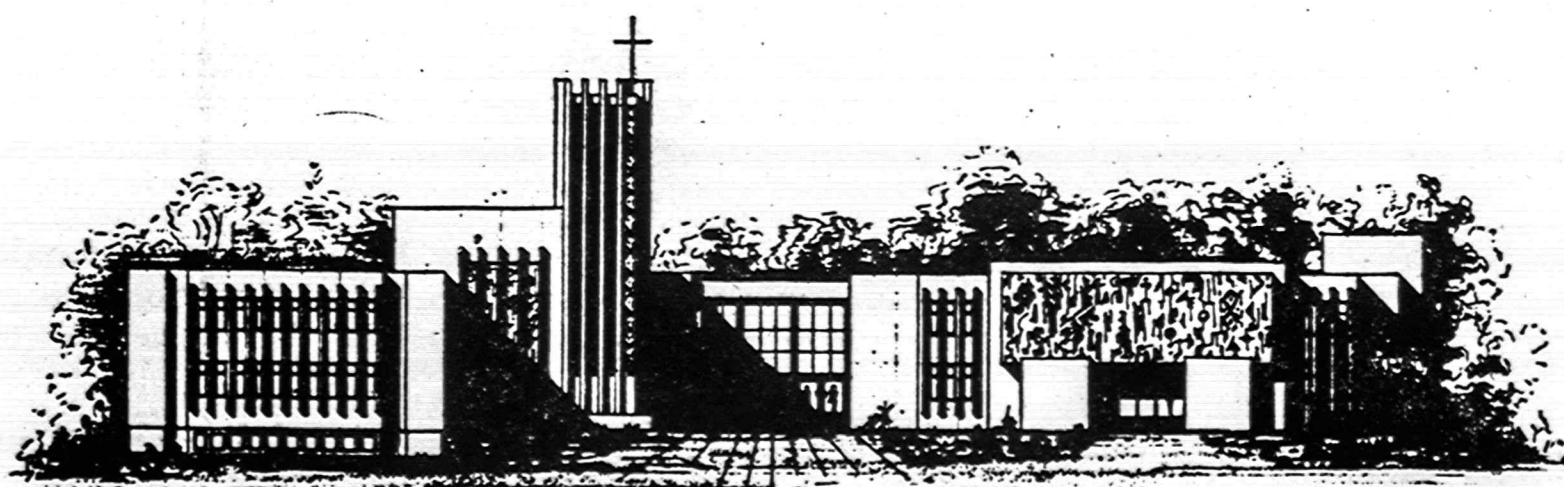
Komisija dirba kontakte su LB Švietimo Tarybos pirmininku J. Kavaliūnu.

Visuomenė prašoma aktyviai ir nedelsiant remti lituanistines studijas. Aukos galima siųsti P. K. Girvilo adresu: 2422 Marquette Rd., Chicago, Ill., Lietuvių Fondo įstaiga, nurodant Chicago Savings and Loan Ass. banko sąskaitos Nr. 59760-9, arba tiesiai į banką, 6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. 60636.

Dr. V. Sruogienė



JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos pirmininkas inž. Vytautas Kamantas. Tarybos suvažiavimas vyksta šį savaitgalį Philadelphiaje.



Kultūros židinio projekto fasadas, archit. Adolfo Tyliaus. Išplanuota salė, Lituanistinės mokyklos patalpos, organizacijos kambariai, biblioteka, meno galerija, spaustuvs, redakcijų bei administracijų patalpos, koplyčia, viešnuolynas, muziejus.

Mielas Lietuvi, JAU LAIKAS — paremk Pranciškonų pastangas pastatyti

KULTŪROS ŽIDINĮ
NEW YORKE

Pranciškonų Kultūros Židinyje tarnaus visiems lietuviams dėlto visų prašome kiek galint didesnę auką prisidėti prie jo STATYBOS FONDO.

TEVAMS PRANCISKONAMS BROOKLYNE (BUILDING FUND)

Siunčiu auką _____ statybų fondui ir prašau įrašyti mane (mūsų šeimą / mūsų mirusiuosius) į:

- | | |
|--|---|
| ☐ Garbės fundatorius (\$1000) | ☐ Fundatorius (\$100) |
| ☐ Amžinuosius narius (\$500) | ☐ Rėmėjus (mažesnė auka) |

Pasizadu iš viso paaugoti ateityje statybų fondui _____

ADRESAS _____

Zip Code _____

Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax Deductible)

ateities

ATEITININKIJOS METAI

aušra

1910 — 1970

Straipsnius, korespondencijas, laikraščius bei kitas įdomybes siųskite: "Ateities Aušra", 88-20 90th Street, Woodhaven, N.Y. 11421
Redaguoja: Jurgis Oniūnas — Tel. (212) 441-3620

NEKADA NEUŽMIRŠIME TŲ KURSŲ IR PASKAITŲ

Esame sąjūdis — judėjimas! Taip ir sujūdėjo rytinio pakraščio jaunimas, kai lapkričio 26 pradėjo rinktis jauni veidai į antrus ideologinius kursus Putname. Kiekviena kuopa buvo atsiuntusi nors vieną atstovą į kursus, kuriuose iš viso dalyvavo 40 moksleivių. Užsiregistravus dar buvo laiko apžiūrėti sodybą, kapines, kun. Ylos pilį ir šiaip pasigrožėti nepaprastai gražia gamta. Po skaniai sėselių paruoštų pietų pradėjo sklisti daina po dainos.

Atidarymas
Atėjo laikas ir iškilmingam kursų atidarymui. I. Eivienė, kursų organizatorė, pristatė vadovę: kun. St. Yla — pačių kursų programos organizatorių ir taip pat visos medžiagos paruošėjas; ses. Marytę Astraitę — mergaičių vadovę; Antanas Razgaitis — berniukų vadovas; Eugenijus Girdušas ir Vaida Kuprevičiūtė — CV-bos atstovai; Daina Kojelytė — kursų sekretorė ir Vytas Maciūnas — techninis vadovas.

Veikimas, vyksmas, veikmuo
Kun. P. Geiščiūnas paskelbė kursų temą: "Ateitininkų veikimo dinamika". Žmogus išauga veikdamas ir žinodamas, kaip ir kodėl turi veikti. Žmogus yra veikli, dinamiškas būtybė jau pačia prigimtimi, bet jo problema yra pasirinkti kryptį, o svarbiausia rasti veiklos prasmę ir misiją. Veikti tai yra save duoti ir dalinti kitiems, o kartu ir dalintis su kitais.

Toliau D. Kojelytė išaiškino naudojama terminologiją, pav. kas yra veikimas, veikimas, veikdinimas, vyksmas, vyksmas, sąveika, veikmuo ir savi-veikla.

Po paaiškinimo buvo anketų užpildymai ir tada pirmoji paskaita, kuriai kursantai buvo padalinti į dvi grupes. Vienai grupei kalbėjo kun. St. Yla, o kitai — sėselė Teresė.

Man pačiai teko išgirsti kunigą St. Ylą, kuris, kaip ir ses. Teresė, kalbėjo apie "vystymąsi asmeninės veiklės".

Asmenybė yra kažkas atbaigta, kažkas suformuota iš to, ką individas atsinešė prigimtimi. Toliau jis kalbėjo apie tas keitusias sritis, kuriose išmoksti veikti su žmonėmis ir gali bręsti į asmenybę. Individualybė turi temperamentą, o asmenybė charakterį. Pirmasis prigimtas — paveldėtasis, o antrasis — išvystomas. Kaip gali veiklumą kontroliuoti?

Gale kunigas panagrinėjo herojiką ir riziką. Asmeninė dina-

Ateitininkų moksleivių ideologiniai kursai Putname lapkričio 26-29 d.

mika turi virsti visuomeninė, ir ta visuomeninė dinamika reikalauja rizikos ir herojikos.

Vakarinė programa
Paskaitai pasibaigus, buvo laisvalaikis ir vakarienis. Pavalgius ir, žinoma, padainavus, vyko diskusijos apie asmenybės dinamišką brendimą ir kitais klausimais, kurie kilo mums paskaitos metu, bet nebuvo laiko jų ten pat išnagrinėti.

Buvo ir padėkos mišios, kurias atlaikė ir įdomų pamokslą pasakė kun. P. Geiščiūnas.

Nors po vakarienis buvo diskusijos ir mišios, vakaro programa dar tik dabar prasidėjo linksmavakariu. Sukūrėm laužą Raudondvario židiny ir aplink jį susėdė dainavom, kol žandai paraudo ir gerklės užkimo, bet dainų neužteko. — Šokomo polkas ir dar ką galėjom geiticosi sugalvot, nes jutom, kad vakaras tuoj pasibaigs.

Bėgimas į ateitį
Siemet būdavo gan lengva pabusti iš miego, nes buvo net trys priemonės, kurios mums padėdavo: sugėdė radijatoriai, kurie kaip tyčia anksti rytą pradėdavo barškėti ir šnypst, du ar trys laikrodžio alarmai ir, jeigu to neužtekdavo, tai Antano akordeonas mus pagaliau prikeldavo.

Kaip visada, buvo pusryčiai, tvarkymasis ir tada tos dienos pirmą paskaitą. Kun. P. Geiščiūnas kalbėjo apie veikimą, susietą su Dievu. Dievas yra grynasis veikimas. Dievo veikimas yra gimdantis-kuriantis. Mes trejoju būdu veikiam: i) kitus: savo esme, savo galia ir savo pasireiškimu.

Po trumpos pertraukos buvom sušaukti kitam pašnekesiui. Apie veiklą gamtoje kalbėjo dr. C. Masaitis. Ateitininkas bėga į ateitį: jo idealas nepasiekiamas. Ateitis yra tikslas, tikslas yra kūryba. Pagal gamtos dėsnius suformuojam mūsų principus ir pagal juos sprendžiam, ko galim tikėtis iš mūsų gyvenimo ateity.

Pavalgę pietus, suruošėm žygį į Matulaičio namus, kuriuose atlikom programą, padainuodami ir pralinksminami sėselius, sėseles ir svečius.

Veiklos kryptis
Kun. St. Yla mūsų laukė su paskaita apie veiklos kryptį. Prieš pradėdamas kalbėti šia tema, jis paminėjo, kad tiks-

las išryškėja veikimo procese, ir mūsų sąjūdis ateities vardu išreiškia giliausią žmogaus veikimo prasmę ir yra paženklinas begalybės dinamika!

Grįždamas prie temos, kunigas paaiškino skirtingas veikimo rūšis ir priešybinių jėgų tipus žmoguje. Buvo minėti jėgų kompleksai Rytuose ir Vakaruose ir Salkauskio planas padaryti Lietuvą Rytų ir Vakarų derinio modeliu.

Literatūros vakaras
Pašnekesiui pasibaigus, buvo pasiruošimas vakaro programai. Tie, kurie nedalyvavo, piešė plakatus pagal šios dienos temas.

Toliau — vakarienis, mišios, kurias atlaikė kun. V. Cucukas, ir savos kūrybos ir literatūros vakaras.

Skaitymo metu užpakaly buvo rodoma skaidrė, pritaikyta prie rašinio temos, ir mūsų jaunas pianistas Saulius Cibas karštais efektingai akomponuodavo skaitytojam pianinu.

Dar liko laiko. Eugenijus davė kiekvienam būreliui po krepšį nežinomų dalykų ir liepė per penkiolika minučių sukurti vaidinimą. Kiekvienas buvo skirtingesnis ir juokingesnis už kitą, ir tai parodė, kad mums netrūko originalumo, gerų minčių ir idėjų.

Lapus begėbriant
Šeštadienį pirmas pašnekesys buvo Eligijaus Sužiedelio apie veiklos plėtmes. Jis skyrė 3 veiklos plėtmes — gamtinę, kultūrinę ir religinę. Jam šių kursų uždavinys buvo suteikti mūsų veiklai tam tikro konkretumo.

Po pietų su grėbliais ir daina nužygiavom prie pilies. Ten greit sugrėbėm didžiausią krūvą lapų, o paskui nevienas turėjo progos pajusti didelę krūvą lapų ant savo pečių.

Yra gan sunku išaiškinti, kas tikrai ten vyko, nes juo įdomiau praleidi laiką, juo ir sunkiau yra jį žodžiais paaiškinti.

Misija — mūsų uždavinys
Simo Sužiedelio paskaita apie misiją buvo šių kursų paskutinė paskaita. Misija — tai uždavinys, paskirtis, tikslas, kuriam siekti reikia talkos bei inspiracijos. Kultūra, gamta tai yra tam tikri laiptai misijai. Mūsų siekimas — "Visa atnaujinti Kristuje".

Po diskusijų, mišių, kurias aukojė prel. V. Balčiūnas, ir vakarienis įvyko linksmavakaris. Po programos dainavom ir šokom, ligi atėjo vėlus laikas tarti labanaktis. Paskutinį sykį,

aplink ratu sustoję, susikabinom rankomis ir sugiedojom "Kaip grįžtančius namo paukščius."

Kursų pabaiga
Sekmadienį buvo iškilmingos mišios, kurias laikė kun. St. Yla. Toliau — centro valdybos pirmininko ir kuopų valdybų bendras susirinkimas ir kuopų pranešimai. Iš pranešimų atrodė, kad rytinio pakraščio kuopos tikrai veiklios.

Po trumpos pertraukos prasidėjo iškilmingas kursų uždarymas. Pirmiausia 6 kursantai iš Worcesterio ir Bostono davė savo moksleivio įžodį, pasiryždami uoliai eiti ateitininko pareigas.

Sveikino Mot. Alojza ir V. Kuprevičiūtė, CV-bos sekretorė. Kursus apibūdino E. Girdušas ir A. Razgaitis. Rasa Navickaitė kursų įvertino kursantų vardu.

Aplamai kursai visiem patiko. Programa siemet buvo gerai suorganizuota; lektoriai buvo įvairios negu kituose kursuose. Kun. St. Yla atsisveikino visų vardu, kviesdamas palaikyti ryšius su (kitais) kursais ir tardamas sudiev iki kitų metų.

Manau, kad niekada neužmiršime tų kursų — gilių paskaitų, anketų, Antano akordeono, lapų bei grėblių, sporto aikštės ir ypač kursantų šypsenos. Tik gaila, kad negalėjo visi kuopų nariai atvažiuoti ir patirti šią jaukią kursų dvasią. Tikimės, kad kursantų išsivežta nuotaika greitai neišblės ir kad jie stengsis perduoti ją savo draugam savo kuopose.

Marytė Dambriūnaitė

Iš N.Y. moksleivių ateitininkų veiklos

Lapkričio 20 p. Vainių namuose įvyko N. Y. ateitininkų padalinio valdybų posėdis. Dalyvavo sendraugiai, studentai ir moksleivių valdybos. Šio posėdžio tikslas buvo pristatyti naują Studentų Ateitininkų Sąjungos valdybą bei jos planus ir užsimojimus šiem metams.

Bendrai paėmus, šiais metais tikimasi praplauti studentų atkūtarpe tas mintis, kurios buvo iškeltos šių metų Atkūtaracijos VIII kongrese. Susirinkimų, stovyklų, kursų ir kolektyvų temos bus pritaikytos prie naujos valdybos pasirinkto veiklos šūkio: "Laikas netaikyti".

Sendraugių valdyba ypatingai pasidžiaugė naujos valdybos užsiedimu ir idealizmu, pagirdama, kad studentai nori įgyvendinti tą, ką sendraugiai seniai svajojo. Jie pasisūlė pilnai paremti SAS užsimojimus darbu ir pinigų. Sendraugių ir moksleivių N. Y. valdybos ir p. P. Vainiai iš anksto įteikė SAS valdybai pinigines aukas.

Savo kadencijos pirmą visuomeninį pokylį — Užgavėnių kaukių balių SAS valdyba ruošia vasario 20. Prašoma, kad N.Y. ir apylinkių lietuviai rezervuotų tą dieną jaunimo pastangom paremti.

STUDIJŲ DIENOS WORCESTERYJE

Ukanotą spalio 10 popietę Maironio Parke rinkosi moksleiviai į Worcesterio studijų dienas.

Sveikinosi pažįstami iš Bostono, Brocktono, New Yorko, Philadelphia ir, žinoma, iš Worcesterio.

Įžygiavo trijų kuopų vėliavos, ir programa prasidėjo. Buvo nemaža sveikinimų. Žinoma, kad kuopos, kurios negalėjo atvykti, vistiek apie mus galvojo. Tada Onilė Vaitkutė pakvietė pirmą kalbėtoją — Eglę Pauliukonytę.

Eglė yra Worcesterio studentė, kuri mokosi Bostone. Ji aiškino ateitininkų šūkį: ką jis



New Yorko moksleivių, studentų ir sendraugių bendras posėdis. Iš k. į d. R. Navickaitė, J. Oniūnas, A. Giedraitė, J. Vainius, kun. S. Ralia, P. Tutinas, Š. Zikaras, M. Sandanavičiūtė, R. Cepulytė, L. Vainienė.
Nuotr. P. Ažuolas

STUDENTŲ ATEITININKŲ S-GOS SUVAŽIAVIMAS

Studentų Ateitininkų Sąjungos suvažiavimas Toronte oficialiai prasidėjo šeštadienio rytą, spalio 24.

Penktadienio vakarą studentų būrys iš Toronto, New Yorko, Clevelando ir Chicagos jau buvo susirinkę Vaikų namuose (Immaculata seselių patalpose) ir vaišinosi kava, maišėsi ir pagaliau nutarė vykti į Torontą universitetą, kur buvo rodomi nemokamai filmai apie narotikus.

Šeštadienio rytą pasirodė studentai, atvykę iš Philadelphia, Buffalo, Rochesterio, Hamiltono ir Waukeegan. Užsiregistravo maždaug 50 studentų. 11 val. atidarė suvažiavimą V. Kolyčius malda.

Pirmiausiai suvažiavimą priėmė pasiūlyta prezidiuma, kuriam pirmininkavo V. Klyoris ir R. Juzaitis, ir buvo sudarytos rezoliucijų ir mandatų komisijos.

Po pasveikinimų pirmininkaujas pasiūlė darbotvarkę, kuri taip ir buvo išpildyta: centro valdybos, revizijos komisijos ir atskirų draugovių pranešimai. Vėliau buvo pietų pertrauka.

Buvo aptariamai sveikinimai, rezoliucijos ir nutarimai, kurie lietė naujos centro valdybos veiklą, ir pagaliau naujos studentų ateitininkų centro valdybos rinkimai.

Daugiausia diskusijų sukėlė rezoliucija — kad kiekviena stud. valdyba išrinktų ryšininką, kuris mėgintų suformuoti akademikų padalinį, ir — konkretus reagavimas į Brazilijos pabėgimą lėktuvu į Turkiją. Pastaruoju klausimu buvo nutarta siųsti telegramas kiekvieno draugovės pirmininko

černio ir matėme, kaip mes ir jis panašiai galvojame. Panašiai esame linksmi, liūdni; idealistai ir realistai.

Po darbo pasijutom išalkę. Badauti neteko, nes Worcesterio ponios turėjo mums paruošus skanią vakariene.

Pasisotinę ir pailsėję, susirinkom pasilinksinti. Čia visi atėjome: žaidėm, juokėmės ir šokom. Nepastebėjom, kai atėjo dvylikta valanda — laikas išeiti.

Sekmadienį susirinkom į gražią Sv. Kazimiero bažnyčią išklausyti mišių. Po mišių parapijos salėje buvo kuopų pranešimai ir nuotaikingas centro v. bos vicepirmininko Almio Kuolo žodis. Prie pusryčių stalo atsisveikinom, žadėdami rašyti laiškus ir vėl susitikti.

Dovilė

vardu Turkijos vyriausybei, pagėdaujant, kad tie du lietuviai nebūtų grąžinti į Sovietų Rusiją.

Pagaliau suvažiavimą priėmė naujos centro valdybos sąstatą tokį: pirmininkas — Jurgis Oniūnas, vice-pirm. — Loreta Vainienė, sekretorės — Aldona Giedraitytė, Eglė Juškaitė ir Bernardeta Tutinaitė, izdininkas — Algis Juzukonis, izdininko sekretorė — Laima Gustaitytė, užsienio reikalų vedėja — Marytė Sandanavičiūtė. Gaudeamus redaktorė — Gabija Juozapavičiūtė.

Svarbioji suvažiavimo dalis baigėsi maždaug 5 val. popiet.

Tą patį vakarą vyko pensininkų pobūvis Priskikimo parapijos parodų salėje, ir suvažiavime dalyvavę studentai išpildė linksmą programą Torontoto vyresniems: jiems pagrojo, pasėkė, paskaitė ir padainavo, tuo pačiu ir patys pasilinksminami.

Sekmadienio rytą procesija suėjo į 10 val. mišias Priskikimo parapijoje, studentai giedojo naujas, bet visiem išstovyklų jau žinomas giesmes. Po mišių susirinkę vėl pasėseles, dar neišsiskirsčiusieji dalyvavo suvažiavimo uždaryme. Buvo perskaityti sveikinimai, rezoliucijos ir nutarimai, ir įvyko naujos revizijos komisijos rinkimai ir naujos centro valdybos narių priesaika. Paskutinis suvažiavimo punktas buvo pirmininko J. Oniūno žodis. Užbaigėm suvažiavimą ateitininkų himnu.

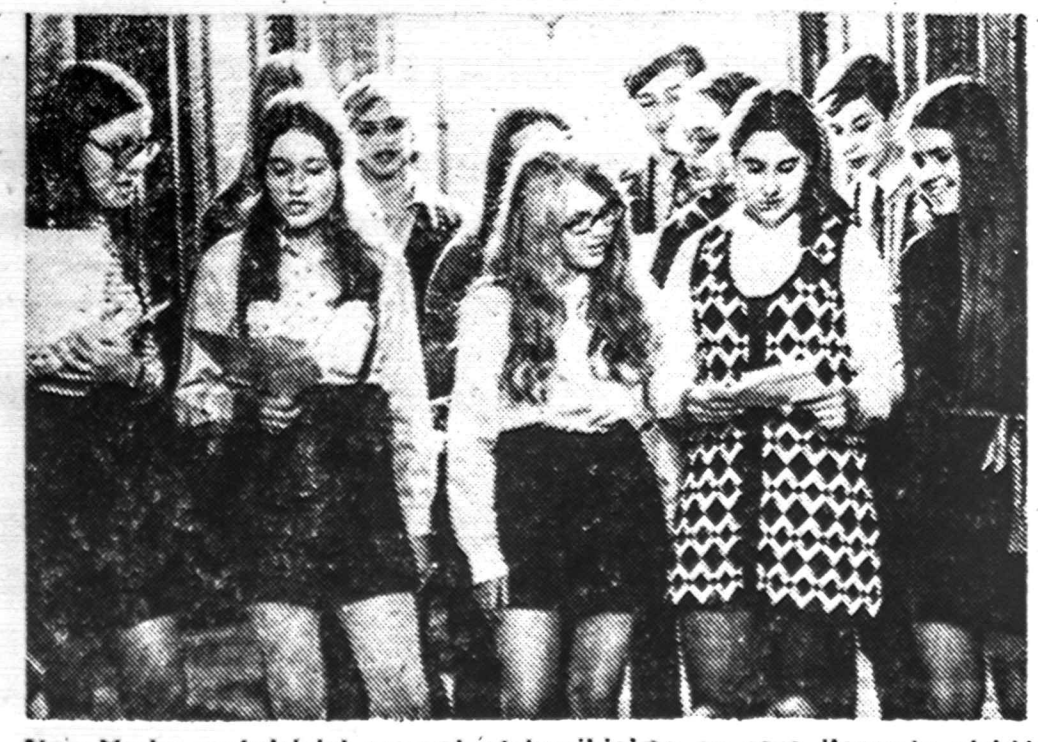
Nauja Studentų centro valdyba prašo visų draugovių:

1. pristatyti SAS sekretoriai-tui pilnus naujų valdybų sąrašus.
2. pristatyti narių sąrašus, pažymint kandidatus ir abiturientus.
3. pristatyti veiklų planus SAS sekretoriai-tui.
4. prisiųsti nario mokesčio dalį (3 dol. nuo asmens) SAS izdininkui.



Putnamo kursuose dainuojame ir dainuojame

Nuotr. A. Norvilos



New Yorko moksleiviai surengė atsisveikinimą su savo ilgamete globėja dr. A. Radzivaniene.

Nuotr. A. Norvilos

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELES

Kipras Petrauskas dainuoja: Saulelė raudona, Prapuoliau, motule, Du broliukai kunigai, Ant marių krantelio, Oi kas sodai do sodeliai, Tris dienas, tris naktis, Dul dul dūdelė, Metų dvidešimt turis. Operų arijos: The Jewess, Eugene Onegin, The Queen of Spades (Tchakovsky), La Traviata ir Rigoletto (Verdi), Tosca (Puccini). Mono, galima groti ir stereo, kaina 7 dol. Persiuntimui pridama 50 c.

Aldona Stempušis, su Stuttgart simfonijos orkestru, vad. D. Lapinskui, dainuoja: (Carmen-Bizet) Habanera, Seguidilla ir Carreau Pique; (Il Trovatore, Don Carlo — Verdi) Stride la vampa ir O don fatale; (Samson et Dalila — Saint Saens) Amour viens aider in Mon coeur s'ouvre a ta voix (Orfeo — Gluck) Che faro senza Euridice ir (Il barbiere di Siviglia — Rossini) Una voce poco fa. Stereo galima groti ir mono, kaina 6 dol.

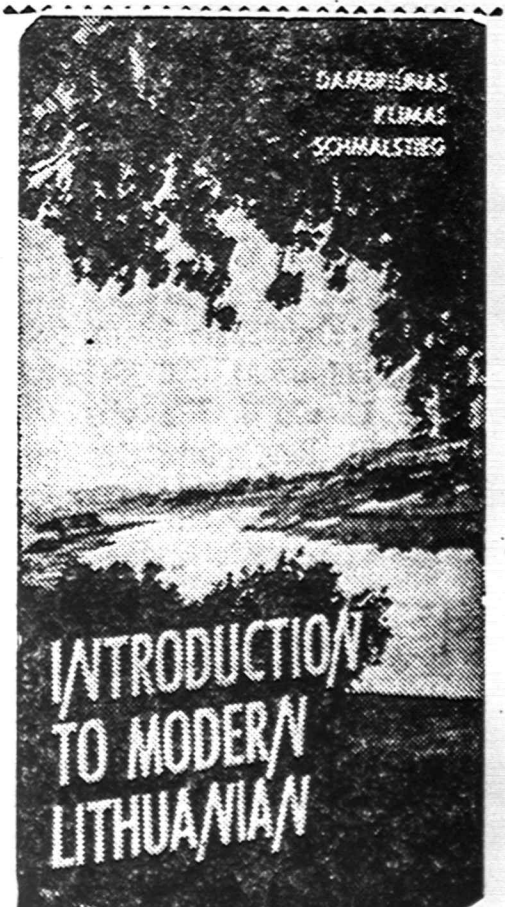
Palangos Juzė, ilgo grojimo Hi-Fi nauja plokštelė. Vaidina profesionalai aktoriai žemaičių tarme. RCA gamybos. Įvadas M. Jonynienės, angliškas tekstas S. Makaitės. Kaina 5 dol.

Pilėnai, Vytauto Klovos keturių veiksmų lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kaštavo 12 dol., dabar su persiuntimu — 8 dol. Graži dovana visokių progom. Teliko tik keletas albumų. Gaunama Darbininko administracijoje.



LB Woodhaveno apylinkė pagamino ženklų klijuoti ant automobilio langų (de-cal):

aukso spalvos rėmuose, baltas vytis raudoname fone. Dydis: 2 1/2 x 2 inč. Galima užsisakyti pastu pristatant \$1.00 už ženklą — DARBININKO administracija, 910 Willoughby Ave. Brooklyn, N.Y. 11221.



Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodynėliais. Tekstas ir paaiškinimai anglų kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išeido lietuvių pranciškonai Brooklyn, 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradantiems mokytis lietuvių kalbą: Lithuanian Reader for Self-Instruction. Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

DARBININKAS
910 Willoughby Ave.
Brooklyn, N. Y. 11221

Antras literatūros vakaras, dalyvauja: Ada Karvelytė, A. Kairys, G. Babrauskienė, J. Vaičiūnienė ir dr. A. Šešplaukis. Įskaityta: Be motinos, Gyvenimas, Gimtasis sodžius, Svetur, Jaunystė, Pabudau, Joninės, Daina be laukų, Po tevelio kepure, Metai, Krastas, Nemarių legenda, Vakaras, Nemuna, Pūgos, Zmogus, kuris gyvena, Brois ir sesuo, Trečioji žaidžia, Ryto čiulbėjimas ir k. Mono, kaina 5 dol.

Čiurlionis, L.T.M. Ansamblio "Čiurlionis" įdainuota: Sanctus, Miegelio noriu, Eičiau klausti, Piemenaitės raliavimas, Noriu miego, Nuvažiai' tėvelis, Vėjo dukra, Jau žirgelis pabalnotas, Pavasaris, Sirdgėlos daina, Ziemas, Aušružėlė, Mergužėlė mano, Piovėjas, Dainų dainelės, Kur lygios, lygios lankos, Džiedukas, Aviža praše, Iškasu šulnelį, Burtai, Oi kad išauštų, Gersim, broliai, uliavosim, Oi dariau, dariau lyseles, Papartėlis, Naktis prie Nemuno, Laivinė, Kūlikų daina ir Pasėjau linelį. Albumas iš dviejų mono plokštelių, galima groti ir stereo. Kaina 10 dol.

A. Šabaniausko įdainuota Nr. 3. Rose Mary — fokstrotas, Pasakykite mergelei — tango, Sunku gyventi — valsas, Pasakė — tango, Varpų daina — tango, Mano svajone — valsas, Neliūdėk, motule — tango, Kai smuiku groji — tango, Siuntė motinėle — valsas, Mari-Marytė — valsas, Senjorita — valsas ir Saulėta diena — valsas. Mono kaina 5 dol.

D. Dolskio įdainuota Čigonės akys, Leisk man, Kariškas vaizdelis, Onyte, einam pašokti, Lie-tuvaitė, Sudiev, sudiev ir Aš myliu, fokstrotai, Gegužinė polkutė, Su armonika į Braziliją — lengva muzika ir Palangos jūroj nuskendo mano meilė. Mono, kaina 5 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės šokių-dainų rinkinys. Anūku, Kretingos, Mariampolės, Pupų dėdės, Razaliūtės, Merkinės ir Obelių polkos. Sužadėtiniai, Sekminių ir Gardus alutis valsal. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas — lengva muzika. Mono, kaina 5 dol.

Grojame Jums, L.S.T. Korp. Neo-Lithuania, grojant orkestrui, įdainuotaz; Spaudos baltas valsas, Tau tiktai tau (tango), Oi, sudieu, sudieu (valsas), Vievversys (tango), Bybabulula (liet. tvistas). Orkestrui vadovauja A. Modestas, dainuoja A. Gasparaitis, žodžiai B. Augustinavičiūtės ir kitų. Kaina 7 dol.

Montrealio Aušros Vartų Choras dainuoja: Kur giria žakuoja, Kurteliai suljo, Pavarario rytas, Berneli mūsų, Meno daina, Garsus mano Vilnius, Lėkit mintys, Girioj, Čigonai, Udrio daina, Tremtinių ir išvežtųjų giesmė. Stereo galima groti mono, 5 dol.

Tra-Lia-Lia, Lituanicos Tunto skautų įdainuota 18 lietuviškų skautiškų dainų: O Tėvyne gintarine, Kregždutė, Strazdelis, Nusileido sauluzėlė, Siene-lis raliu, Pakelsim vėliavas, Pasėjau linelius ant pylimo, Ramovėnų maršas, Smarkiausi iš visų, Smailužis, Vėjas, Sutrenks propeleriai, Gėsta laužai, Šeriau šeriau, Vėjavaikis. Paruošė F. Strolia. Stereo su persiuntimu 5 dol.

Gaudžia Trimitai. Igrojo Stuttgart simfonija, Br. Jonušai diriguojant: Gaudžia trimitai, Ižengimas į Vilnių, Ramovėnai žengia, Tai ne miškas šlama, Šeriau žirgelį, Parado maršas, Kur bakužė samanota, Nedėlios ryteli, Plaukia sau laivelis, Saulės pirmyn, Ei pasauli ir Leiskit į Tėvynę. Kaina 6 dol.

Sios bei kitos knygos ir plokštelės gaunamos: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Persiuntimui pridama 50 centų.



Sol. Lionės Juodytės įdainuotos plokštelės "Dainuojame su Lione" ir "Mano Lietuvos prisiminimai" naujos laidos gaunamos Darbininko administracijoje. Vienos plokštelės kaina 5 dol. Daugiau užsakant, duodama nuolaida.

SPORTAS

FUTBOLAS SALĖJE

Šį šeštadienį ir sekmadienį pravedamas mūsų futbolo lygos turnyras salėje. Aukšto-sios lygos (Oberlygos) komandos žaidžia vienoje grupėje, o pirmos ir antros lygos klubai kitoje, kur žaidžiama vieno minuso sistema — pralaimėjus iš tolimesnių varžybų iškrinta. Šeštadienį pradžia 6 v. p.p., o sekmadienį 1 val. Mūsų-kiai žaidžia pirmąsias rungtynes sekmadienį 1 val. Iki šiol vykę panašaus pobūdžio turnyrai pasižymėjo punktualumu. Mūsų priešininku yra aukštesnės klasės DSC Brooklyn, ku-

ris ir yra šios grupės favoritai. Klubas šioje grupėje laimė-jes pirmą vietą gauna 250 dol. Mūsų komandos vardas yra, kaip minėta, Bedford Hills, N. Y. Eilė miestų burmistrų yra pasižadėję atvykti į šį turnyrą. Ir mūsų komandai tiktai susipažinti su minėto miestelio galva.

Rungtynės vyks Westchester Community Center, White Plains N. Y. Salė yra prie pat Bronx River Parkway.

Susidomėjimas gana nemažas, nes rengėjai nepagailejo reklamos.

Atletas

ŠACHMATAI

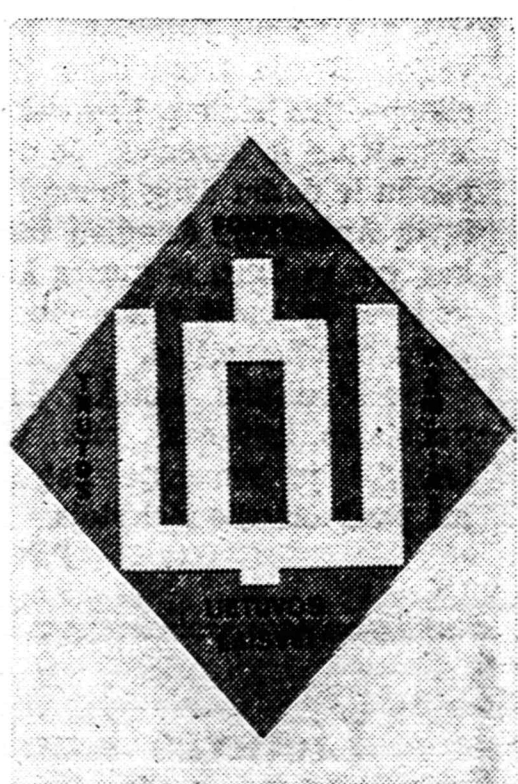
Vedā K. Merkis

• Povilas Tautvaišas ir Viktoras Palčiauskas (abu iš Chicago) Amerikos meistrų klasėje ir visai prie jų Povilas Vaitonis, buv. Kanados čempionas. Gruodžio mėn. USCF Ratings įvardina 70 lietuvių šachmatininkų. Meistrų klasėje Tautvaišas su įvertinimu 2220 ir Palčiauskas — 2208; Vaitonis — 2193. Kitų įvertinimai tokie: Bikičius 1649, Bitinis 1544, Brosius 1541, Dr. Chullockas 1861, Cardenas 1573, D. Chul-linskas 1448, R. Chulinskas 1468, Dundas 1821, Federavičius 1210, Gabrys 1423, Gavelis 1136, Gelnas 1367, Gettys 1793, Gotautas 1461, Grivai-nis 2085, Ignaitis 1454, Jankauskas 1960, Jasaitis 1798, Jonaitis 1717, Jonas 1580, Justus 1340, Karas 1750, Karpuska 1673, Katins 968, Klimas 1667, Kontautas 1719, Kotas 1651, Kujava 1736, Kulka 1700, Laugalies 1394, Leonavičius 1803, A. Makaitis 1969, K. Makaitis 1415, Mangus 1096, Mažaitis 1500, Merkis 1787, Mikolaitis 1324, Miranda 1252, Niemira 1556, Nasvytis 1888, Pešekis 1404, Pinkus 1641, Pradenas 1581, Ramas 1875, Ratas 1654, Romis 1426, A. Sebekis 1762, B. Sebekis 1651, Selkaitis 1568, Sirutis 1737, Stalnys 1917, J. Stasiūnas 1350, Joe Stasiūnas 1516, Staveckis 100, Salkauskas 1912, Saina 1830, Shultis 1489, Sir-vydas 1027, Urnežis 1506, Vaitonis 2193, Valauskas 1433, Vasiliauskas 1594, Winkaitis 2041, Zalsys 2081, Zinkevičius 1519, Zujus 1849 ir Zuri-nskas 865.

• Vidas Mikėnas, Lietuvos šachmatų veteranas, Sovietų baigimines Rygoje, surinko 9 taškus. Paskutiniame rate jis nugalėjo Leningrado atstovą V. Karasiovą. Pirmenybės laimėjo didmeistris V. Korčoj 15½, 2. odesietis Tukmakov 14½ ir 3. didmeistris L. Stein 14 ts.

• Bostono tarpklubinės, praėjo savaitgalio rungtynės: Lithuanian at MIT nukeltos į kovo mėn. Vasario 5 d. į So. Bostono LPD klubą atvyksta Bostono universiteto komanda, rungtis su mūsų vyrais.

Remkime Tautos Fondą



Tautos Fondo išleista užklija

Tautos Fondas, kuriam pirmininkauja prel. J. Balkūnas ir kurio vadovybė sudaro daugumoje jauni žmonės, plečia savo veiklą. Neseniai išleido platų laisvą kviesdami prisidėti prie Fondo. Aukodami Tautos Fon-dui užtikrinsime Vilko 30-ties metų darbo tęstinumą. Dabar štai jų rūpestį pagaminta trijų spalvų užklija. Jos dydis — du su puse colio ant trijų colių.

Užklija yra rombinės formos, dominuoja raudona spalva, kurioje įrežti Gedimino stulpai. Sonuose juodomis raidėmis rašyta: "Tautos Fondo rėmėjas Lietuvos laisvei". Antroje pusėje nurodyta, kaip ženkluką galima užklijuoti.

Ženkluką — užklija galima klijuoti ant bet kokio lygaus paviršiaus, labiausiai tinka ant automobilio lango. Tai bus ženklas, kad čia važiuoja lietuvis ir kad jis yra Tautos Fondo rėmėjas.

Užklijos yra duodamos visiem Tautos Fondo rėmėjams. Tad aukas prašom siųsti: Lithuanian National Fund, 64-14 56 Rd., Maspeth, N. Y. 11378.

DISPLAY

AECEAN ISLES
781 East 31st Street
Off Ave. H & Flatbush Ave.
Tel. 434-7496
Wedding & Banquet catering from 30 to 300 — Seafood, Steaks, Chops, Special Dishes. Open daily exc. Mon.

Bronx Bicycle Discount Center — 912 East Gunhill Road Bronx N.Y. bet. Post Road and White P. Road Bicycle for sale for Christmas. Use our lay-away plan. Authorized dealer for Raleigh Columbia Rollfast Peugeot — Call 798-3242

Earn \$15,000-\$25,000 as a Shell dealer. Ambitious man desired for existing 3 Bay Ranch style Service Sta. located on busy Route 12 Granton, Conn. Shell offers: insurance, retirement, paid training, financing, other benefits. Call collect weekdays 1-203 289-1521 Mr. Palumbo eves & week-ends 1-203-399-6351 Mr. Sleight or write Shell Oil Co., 477 Conn. Blvd. East Hartford, Conn. 06108

SPECIAL ALARM OFFER

installed against robbery, assault & fire, and if a glass is broken. Also two windows and a door. Electric & batteries. Price is \$180. With your order we give you free an alarm for your car. Call today. Tel. 427-9671, 427-6407 — 176 E. 110 St. N.Y.C. Ask for Mr. Morales, Pres.

Sunnydale Homes for Adults gracious living for senior citizens nurse on duty 24 hours a day. Catholic church within walking distance permanent monthly or weekly rates. Lic by State of N.Y. Call 914 OW 8-2824 — 807 Steward Ave. Mar-maroneck, N.Y.

GERMAN SHEPHERD-PUPS Trained dogs AKC big bone beauties black and silver we deliver \$50 and up call 387-3292 or 384-0706 — MONTROSE KENNELS 183 Humboldt Street Brooklyn

CABRINI-ON-THE-HUDSON Home of real hospitality for private or group retreats or quiet relaxation. For information write or call Missionary Sisters of the Sacred Heart West Park, New York 12493, (914) 686-5719

Outstanding buy candy store cards toys stationery with fountain low rent long lease near schools and churches 843-9686 — 6 AM to 6 PM

The Showcase of Westchester open 7 days a week Restaurant Delicatessen and Caterers for weddings, showers and parties 172-174 Mamaroneck Ave White Plains N.Y. Call 914 RO 1-0600 Your Host — Mr. Max Brooks

COPHRESI TRAVEL AGENCY Travel is our only business. Iata approved and Asta member 172 Passaic Street Passaic N.J. Call 201-1471-8500 Mr. Angel Aponte

LEMON TREE INN Open 7 days a week Complete Catering Facilities Entertainment and Dancing Wed. Fri. and Sat. — 223 Walker Street Cliffside Park N.J. Call 201-943-7444

IPPOLITO FURRIERS We sell beautiful Fur Coats We repair & remodel your fur coat 207 Fowler Ave Jersey City N.J. Open 6 days a week Call 201-434-9576

DISPLAY

TURNHALL Restaurant & Caterers fine restaurant and catering at reasonable prices for all occasions — weddings, showers, meetings, etc. Dining daily — inviting atmosphere delicious food sensible prices. 44-01 Broadway, Astoria, Qns. 932-9274

IDEAL GIFTS — for Holidays and Everyday: blessed paintings, lucky charms, oils, floral pieces, necklaces & blessed candles. REV. STEVENS 457 W 153 Street New York City. Send for Free Brochure.

JACK GALLO'S AUTO BODY — "Service is our trademark" All types of auto repairs and road service. Open 6 days a week. Call Jack for service: (212) WI 2-0232 — 216th Street & Broadway.

H. W. MALE

AUTO TRUCK MECHANICS Or exp helper for preventive maintenance — no major repairs. Top salary P & F TRUCKING — 60-62 30th Ave. Woodside Call 728-5209 ask for Ernie

MARINE ENGINEER

CHIEF ENGINEER

position open on American Research vessel diesel electric 3800 H.P. U.S. Coast Guard license required. Phone collect Port Captain, Woods Hole Oceanographic Institution, Woods Hole, Mass. 617-548-1400 Extension 208.

An Equal Opportunity Employer

Wanted FIRST RATE SPECIALTY COOK to work in International Restaurant featuring Continental cuisine. Must have 5 years experience specializing in foreign menus. Salary \$150.00 per wk basic. Must work overtime as required. Call A. Vlavianos, Torrington, Conn. 203-482-7958

Auto Mechanic exp full time excellent salary Ferrara Service Center. 11 Northern Blvd. Green Vale L.I. Call 516-621-0680

Exp Laborers, Burners and Acetylene men — steady good wages and fringe benefits. PFISTER AUTO WRECKERS INC. — Route 46 Clifton, N.J. 201-772-5164

H. W. FEMALE

HOUSEMOTHER

FOR GIRLS HOME & SCHOOL 11 PM to 7 AM — 5 day week Box 8 Valley Stream, N.Y. 11580 Call: 516 VA 5-1600

FEMALE COOK 2nd Position

Girls Home and School Live-in optional Box 8, Valley Stream, N.Y. 11580 Call: 516 VA 5-1600

LADIES unusual money making opportunity. Flexible hours. Part time or full time. Call 7-10 PM — (201) 335-1650

Temporary JUMPING JOBS — SKY-HI \$ Stenos - Typists - Clerks GAL FRIDAY 106 E. 41st St. N.Y.C. 687-7210 25-02 Bridge Plaza So. LIC RA 9-7220

OPERATORS (Women) with experience only. Full time. Mercedes Dresses — 576 Rogers Ave. Bklyn 282-0548

Operators — womens coats. Pocket makers, all sections, etc. Apply — SICOLI, Inc. 274 Lafayette Street Newark, N.J. 201-589-8694

MALE - FEMALE.

Exp Presser on Sportswear—Three piece skirts, jackets and blouses. Beewood Contracting Corp. 3867 3rd Avenue, Bronx. Call 212-587-4164

TECH'S HELP

For service of electric products Large Co in Astoria area Call Mr. Ukita — 278-5800

CLERK/TYPIST immediate opening for ambitious person, good pay, all Co. benefits. Apply in person. Mobile Oil Corp. 352 North Henry St. Brooklyn, see R. J. Gleason.

Operators wanted Bottom Elastic, Merrow for briefs and bikinis — Union Shop — 35 hours. Brooklyn area. 455-9500

"Why Travel"? — Work near home Office help wanted must be good with figures. All applications will be considered. Apply in person. Make the switch to SUNSHINE now Sunshine Bisquit Inc. 23 Ash St. Bklyn. N.Y. 11212 — (212) 389-7185

TO PLACE

YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Tel.: GL2-2923

SERVICE

MERLE NORMAN

COSMETIC STUDIO
1350 16th Street
Fort Lee, N. J.
Presidential Shopping Plaza
Call for appointment 201-224-5885

SEWING MACHINES

Repaired in your Home
Expert 1 day service
Established 19 years
MANHATTAN SEWING
MACHINES
Call 283-6091

MARIO'S Auto Inspection Repair Station headlights adjustment wheel alignment, motor tune-up & brake service. Shell Bay Ave Mayville, N.J. Cape May Court House opp. State Inspection Dep. Sta. 8 AM — 5 PM Closed Sun-Mon. Owned & operated by Mario De Santis. If you want to go "See MARIO". Call 609 465-5607

Father & Son exp painters and wall paper hangers we take pride in our work — PINCO Painters 410 Caton Ave Brooklyn Call 871-8861

SANTIAGO SHIPPING CO. Local and World Wide Moving Shipments of cars office in New Jersey call 201-484-0577 nites 201 482-7588 Warehouse in Puerto Rico Saint Urce - Arecibo - Aquadilla

PAINTING AND SANITATION WORK ALL WORK GUARANTEED 275 Ridgewood Avenue Ridgewood, Brooklyn Call 647-0360

ADDRESSING AND STUFFING ENVELOPES \$15 — for a Thousand Quality Work Call Mrs. Ezell — (212) 369-7108

B & M DRYWALL CO. We specialize in Sheet Rocking Over Plaster and Taping We take pride in our work No Job too Small Call 653-0807

WE WILL HAUL YOUR TRASH For Very Little Cash 24 hour service — 7 days a week Call 914 — 235-6731

E & F ABLE EXTERMINATOR & Fire-Extinguisher Sales and Service 328 Graham Avenue Brooklyn, N.Y. 212-388-5579

JOE MAURICE Rubbish Removal Specialist — covered by insurance home owners - attics basements and yards industrial, commercial, factories and apartment houses. Low rates Call 665-2143 277 East 148th Street, Bronx, N.Y.

HIGHLAND SERVICE CENTER Open 7 days a week We do general auto repairs road service and towing and snow plowing. Tires batteries and accessories — 310 Lexington Ave Clifton N.J. Call 201-777-6306

Senior Citizen Center is an ideal retirement home with ideal living accommodations. Off 1-24 bet. Nashville & Chattanooga; near airports. Magnificent view Cumberland Mts. Rates with meals start at \$150/mo. Write or call 615-598-5658 or 615-598-5777, Sewanee, Tenn.

Daniel Castoria Real Estate & Insurance mortgage money available 591 Humboldt Street Brooklyn Call EV 8-9830 or EV 8-5440

Frank Cerone — Painter neat work and reasonable 2396 Morris Avenue Bronx, New York Call: after 5 PM 220-2970

FULTON STORAGE & WAREHOUSE CO. INC. 619 Throop Ave Brooklyn, N.Y. Fire proof space available Call 212-774-5200

Sea Shore on City Island shore dinners, seafood, steaks, chops, Italian dishes, choice wines and liquors — open daily for lunch and dinner. 591 City Island Ave. City Island, Bronx, N.Y., on your right after the bridge. TT 5-9849 or TT 5-2643

Virginia 9-4498

A. R. SHIPLEY

COMPANY
Aluminum Combination Windows and Doors
Jalousie Windows
Aluminum Awnings
600 RIDGEWOOD AVE.
Brooklyn, N. Y. 11208
Allen R. Shipley

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJENOS

Vienuošlynas GL 5-7068
Spaustuvinė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Kultūros židynas 827-9865

LMK Federacijos New Yorko klubas Kalėdų švenčių proga Vokietijoje esantiems lietuviams seneliams paršė sveikintimo laiškus ir kiekvienam įdėję piniginę dovaną. Taip pat aukomis parėmė ir kitas lietuviškas organizacijas — Balfui paaukojo 25 dol., Tautos Fondui (Brazinskų bylai) — 50 dol. Klubas išrašė ir Lietuvių Fondą nare Lietuvoje mirusią Mariją Nemeikšaitę, kuri daug prisidėjo prie Lietuvos švietimo. Klubas jos vardu įnešė 150 dol. ir kviečia kitus prisiminti šią žymiąją pedagogę ir padidinti jos vardu įnašus ir Lietuvių Fondą. New Yorko moterų klubui pirmininkauja Pajauta Ivašauskienė.

Vincė Leskaitienė, kuri lapkričio vidury išvyko į Santa Barbarą, Calif., ir New Yorką grįžta sausio mėnesio gale.

Jonas Šereiva, Kazimieras Barauskas ir Domas Klinga iš New Yorko išvyko praleisti atostogas ir saulėtą Arizoną. Apistoję Phoenixe. Ten jau pastoviai yra apsigyvenę nemažas skaičius lietuvių.

Algirdas Kačanauskas vietoje kalėdinių sveikintimų Balfui atsiuntė 15 dol. auką.

Veronika Stelmokienė, pagerbdama prel. M. Krupavičiaus prisiminimą, paaukojo Balfui 5 dol.

Marytė ir Antanas Jonaičiai, gyv. Patchogue, L. I., sausio 22 minės 50 m. auksinį vedybų jubiliejų. Abu jaunuoliai prieš 50 m. susituokė Sv. Petro ir Povilo lietuvių katalikų bažnyčioje Elizabeth, N. J. Jonaičiai yra susipratę lietuviai, visada mielai prisideda prie lietuviškų reikalų. Draugai, pažįstami ir bičiuliai jiems linki dar ilgų, laimingų bei sveikų metų.

Vainikas, New Jersey jaunimo būrelis, ruošia susipažinimo šokių sausio 16, šeštadienį, 8 val. vak. Lietuvių Laisvės salėje, 269 2nd St. Elizabeth, N. J.

Šveicariškų laikrodžių labai papigintomis kainomis galima gauti pas laikrodininką Stasį Citvarą. Laikrodžių gerumas visu 100 procentų garantuotas. Ypač rekomenduojama tiems, kurie nori siųsti į Lietuvą, nes tie laikrodžiai bus gerai patikrinti. Taip pat St. Citvaras priima laikrodžius pataisyti. Skambinti telefonu 846-3648.

Kas norėtų skelbtis Darbininke, prašomas skambinti: GL 2-2923



Linksmiausias momentas, kai Kalėdų senis vaikams dalija dovanas, o tai buvo Maironio lituanistinės mokyklos eglutėje gruodžio 27 Maspetho lietuvių parapijos salėje. Nuotr. R. Kisieliū

N. Y. Liet. Tautininkų klubas, pagerbdamas Jono Narbuto prisiminimą, atsiuntė auką Balfui.

Jonas Baltus, gyvenęs 486 Landing Ave. Smithtown, L.I., mirė sausio 12 Sv. Jono ligoninėje. Paliko nuliūdime sesuo Agnė Janus, gyvenanti tame pačiame mieste. Jis buvo inžinierius, ilgą laiką dirbo Con Edison, kol išėjo į pensiją. Laidojamas sausio 16, šeštadienį, iš Smithtown Holy Sepulchre kapinėse Coram, L.I. Laidotuvių rūpinasi Juozas Garšvos Šermeninė.

MASPETHO ŽINIOS

V. Atsimainymo parapijos salė bus uždaryta remontui nuo balandžio mėn. 1 d. Bus sudėtos naujos grindys, naujos lubos ir naujas apšvietimas. Bus įvesta šaldymo sistema vietoje bažnyčioje ir salėje. Tikimasi, kad šis darbas užtruks apie 6 mėnesius.

Siuo metu parapijos kunigai kalėdoja — lanko parapičius.

Akademino Skautų Sąjūdžio New Yorko skyrius rengia Initium Semestri vasario 6, šeštadienį, 7 v.v. Maspetho lietuvių parapijos salėje. Bus studentiška programa ir šokiai.

PATERSON, N.J.

Už a.a. prel. Mykolą Krupavičių mišios-suma aukojama Sv. Kazimiero parapijos bažnyčioje Paterson sausio 17 d. 10:30 v. Užprašė Antanas A. Masionis.

Pranas Gudonis, 30 metų dirbęs Singer bendrovėje, buvęs uolus Patersono parapijos narys, uolus Lietuvių Bendruomenės narys, gavęs paaukštinti, tos pačios bendrovės perkeltas į Baltimorę. Išsikelia vasario 1.

Blynų balių Sv. Kazimiero parapijos taryba ruošia vasario 21 d. 4 v. popiet parapijos salėje.

Vasario 16 minėjimas Patersono rengiamas vasario 21 d. 2 v. popiet parapijos salėje, 130 Lafayette St., Paterson, N.J. Rengia Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba.

Kalėdų švenčių proga Sv. Kazimiero parapičiai sudėjo aukų 3,929 dol.

Kalendorių 1971 metams galima gauti Darbininko administracijoje: Nidos Anglijos išleistas, su lietuviška Vytim, kasdien nuplėšiami lapeliai — kainą 3.50 dol. Darbininko spalvotas kalendorius, nuplėšiamas kas mėnesį — 1 dol. Kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.



Maironio lituanistinės mokyklos eglutės Betliejaus gyv. asis paveikslas, kurį atliko vaikų dantelio ir parengiamosios klasės mokiniai. Eglutė buvo gruodžio 27 Maspetho lietuvių parapijos salėje. Nuotr. R. Kisieliū

BROCKTON, MASS.

Mirė mokytojas
Aleksandras Padagas

Gruodžio 17 Brocktone, Mass., nelauktai mirė ilgametis lietuvių šeštadieninės mokyklos vedėjas ir mokytojas Aleksandras Padagas. Jo asmenyje ne tik Brocktono lietuvių, bet ir visos lietuvių kultūrinis gyvenimas Amerikoje neteko uolios rėmėjo ir sąžiningo taltininko.

Aleksandras Padagas gimė amatininko šeimoje 1904 metais romantiškoje Žemaitijos dalyje — Veiviržėnuose. Atsikūrus Lietuvos valstybei ir karo išblaškytoms šeimoms sugrįžus į savo gyvenvietes, pirmą kartą po daug metų lietuviai pradėjo mokyti savo kalbos ir savo istorijos laisvose lietuviškos mokyklose.

Nors ir pradėjęs vėlokai, Padagas baigia Svėkšnos progimnaziją 1922 m., o 1926 metais baigęs Telsių mokytojų seminariją, yra vienas iš pirmųjų nepriklausomoje Lietuvoje paruošusių mokytojų, kurių darbu ir pasižymėjimu per trumpą laikotarpį nualinta ir berastė Lietuva pasivijo toli pažengusias Vakarų Europos tautas. Tų mokytojų dėka trumpi nepriklausomybės dešimtmečiai šian-



Mokytojas Aleksandras Padagas

PRISIMINKIME KLAIPĖDĄ

Sausio mėnesį prisimenama Klaipėda — uostas ir visas kraštas. Prisimenamas ir 1923 metų sausio 15 sukilimas ir to krašto įsijungimas į Lietuvą. Seni tai laikai, bet — jų užmiršti negali. Ir kaip gi užmiršti, kai su Mažąja Lietuva rita tiek daug romantiškos praeities. Ten gyveno Donelaičio būrai, kurie lietuviškai rengėsi ir lietuviškai dainavo.

Dabar to krašto padėtis — liūdna. Ten įsitvirtina rusai, lietuviškus vietovardžius pakeičia

rusiškais, kad niekas neprimintų lietuviškos praeities. Ir Klaipėdoje daug privežta rusų. Tad dar labiau reikia budėti ir šaukti prieš ano krašto rusinimą. Dar labiau reikia prisiminti Klaipėdos dieną.

New Yorko Klaipėdos krašto prisijungimą prie Lietuvos minėti rengiasi net trys draugijos — ramovėnai, kariai savanoriai ir M. Lietuvos Bičiuliai. Minėjimas bus sausio 17, šį sekmadienį. Pamaldos bus Christ Congregational bažnyčioje, 91 St. ir 85 Rd. kamps, Woodhaven. Pamaldas laikys evangelikų kunigas kun. Petras Dagys, pamokslą pasakys ir invocaciją sukalbės Tėv. Paulius Baltakis, O.F.M. Giedos solistas Stasys Citvaras. Tuoj po pamaldų tos pačios bažnyčios salėje bus ir minėjimas. Kalbės žinomas klaipėdiškas Martynas Gelžinis. Lietuviai kviečiami šį sekmadienį prisiminti Klaipėdą. Ypač prašomi lietuviai iš Woodhaven, kur visiem taip lengva ir patogų pasiekti Christ Congregational bažnyčią.

Parengimai Kultūros Židinyje:

Sausio 23 — 1-4 v. p.p. — Skautų tuntų sueiga; 7 v.v. — Skautų parengimas.
Sausio 24 — Katalikų Moterų Dr-jos susirinkimas.
Sausio 30 — Lietuvių Fronto Bičiulių parengimas.
Sausio 31 — "Darbininko" parengimas.

BOSTONO ŽINIOS

Kalėdos ir N. Metai praėjo gerokai užnigti. Taip ir Berneilių mišiose Kalėdų naktį žmonų buvo kur kas mažiau ir N. Metų sutikime buvo daug tuščių stalų. Žmonės šiaip įpratę N. Metus sutikti daugiausia privačiai.

Bostono majoras per Naujus Metus pasakė savo kalbą, kurioje paminėjo, ką nori daryti mieste. Miesto majoras White labai moka išleisti pinigų, miesto tarnautojų skaičių beveik padvigubino, įsteigė keliolika mažų "City Hall". Jo tvarkomas miesto susisiekimas kasmet duoda keliolika milijonų dol. nuostolio. Valdydamas miestą, jis labai pakėlė mokesčius, nuo 100 dol. pakėlė maždaug iki 200 dol. Bostonas yra demokratų valdomas miestas.

M. Stanton Evans, Spectrum programos vedėjas Bostone, per WEEL radijo stotį sausio 8 kalbėjo ir apie Simo Kudirkos išdavimą komunistam. Jis pabrėžė, kad Amerika užsikrėtė liga pataikauti komunistų valstybėm ir tokiu būdu atiduoda milijonus žmonių ir komunistų vergijai. Ir Simas Kudirka buvo išduotas, nes bijojo pažeisti Amerikos Rusijos žuvavimo sutarties.

Rita Ausiejūtė, studijavusi Paryžiuje, sugrįžo pas tėvelius, kurie dabar gyvena Avon.

Ridgewoodo apylinkė ieško mas butus iš 4-5 kambarių trim suaugusiems ir dirbantiems asmenim. Skambinti vakarais po 6 val. Tel. 821-6962.

Parduodama reporterio kamera PLAUDEL MAKINA 1:2. 9, kuri yra labai mažai vartota. Objektivas turi daug pagalbinių dalių. Informacijai tel. (516) MA 7-7216.

Milijonai laukia paveldėtojų. Lietuvi, drausk savo gyvybę Lietuvių R. Katalikų Susivienijime, kame yra įvesti moderniški apdraudos planai suaugusiems ir jaunamėčiam.

Nariai gauna palengvintomis sąlygomis namų pirkimui paskolas.

Dabar yra geriausia proga apsidrausti.

Savi pas savuosius.
Telefonas MI 7-6637.
Direktorius Bronius Bobelis.

Lietuvos Kankinių paminklinė koplyčia Romoje kalba visam pasauliui apie Lietuvą.

KAD KALBETŲ IR JŪSŲ VARDU
JĮ DAR LAUKIA JŪSŲ AUKOS.

Nedelskite įrašyti savo ir savųjų vardus jos kūrėjais.

Aukoms adresas:

Lithuanian Martyrs' Chapel Fund
2701 W. 68th Street Chicago, Ill. 60629

PIRMAUJANTI DESRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBES

SCHALLER & WEBER

AUGŠČIAUSIOS KOKYBES PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios desros
Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užsikitte — įsitikinsite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

New Yorko: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewoodo: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astoriaje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801

Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

Inž. Tado Aleksonio-Aleksandravičiaus motina, Ona Aleksandravičienė, mirė Lietuvoje. Nepriklausomos Lietuvos laikais prie Telsių turėjo didelį, gražų ir pavyzdinį ūkį. Atėjus bolševikams į Lietuvą, velionės vyras greitai buvo likviduotas, o ji pati buvo išvežta į Sibirą, kur ištrėmimo išbuvo keliolika metų. Sausio 2 Sv. Petro parapijos bažnyčioje So. Bostone buvo gedulingos pamaldos už velionę. Mišias užprašė sūnus ir jo šeima. Tos pačios dienos vakarą Tado žmona Česlava sukvietė gražų būrį bičiulių ir parapijos kleboną kun. Antaną Baltrušį. Jų namuose buvo sukalbėtas rožančius, o vėliau lietuvišku papročiu visi buvo pavaišinti.

Inžinierių ir Architektų Sąjungos Bostono skyrius savo metiniame susirinkime Simo Kudirkos bylos reikalą paskyrė 200 dol., o nariai sudėjo dar 300 dol.

Dr. Saulius Vaičiaitis, Bostono baigęs medicinos mokslus ir Buffalo įsigijęs vidaus ligų ir nefrologijos specialybes, pašauktas į Amerikos kariuomenę ir paskirtas dirbti į didžiąją kariuomenės ligoninę prie Seulo, Korejoje. Dirba kaip vidaus ligų specialistas ir nefrologas. Gruodžio mėn. jis pakeltas į majoro laipsnį. Dr. S. Vaičiaitis žmona Liucija, sūnus Dainius ir dukrelė Nida laikinai apsigyveno Lawrence, Mass.



Dr. Saulius Vaičiaitis

Naujos plokštelės — ilgalaike dovana kiekvienai progai: A. Dvarionas — 12 šokių rinkinys, nr. 25, 5 dol.; A. Sabanias — 12 šokių rinkinys, nr. 26, 5 dol.; S. Grauzinis, Pupų Dėdė ir kt. atlieka įvairias dainas, nr. 27, 5 dol.; Lietuvos karo mokyklos choras, Karo muziejaus ork.; J. Petrauskas, V. Dineika ir kt. atlieka 12 įvairių dainų, nr. 28, 5 dol.; Ciurlionio 30 m. jubiliejinis albumas, 28 dainos, 10 dol. Išleido J. Karvelis, Chicago, Ill. Šios plokštelės gaunamos ir Darbininko spaudos kioske.

DEXTER PARK
PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130